

NOVOBANSKÉ NOVINY

MESAČNÍK OBČANOV MESTA NOVÁ BAŇA A OKOLIA

Ročník XXX.

Apríl 2021

Číslo 4

Cena 0,50 EUR

www.novabana.sk

Veľká Noc a jej odkaz

Milí priatelia!

Aj tohtoročné veľkonočné sviatky boli iné, na aké sme boli zvyknutí. Boli tiež poznačené pandemiou, my však vo svojom srdci stále prežívame veľkonočné tajomstvo úžasných golgotských udalostí, ktoré sa nedajú vyhnúť ani zatvoriť do hrobu a privaliť kameňom. Ani kameňom covidu, ktorý treba poraziť vakcináciou spojenou s vierou uloženou v každom z nás. S pevnou vierou v skutočnosť, že pomaly svitá v týchto tmách pandémie aj naším pričinením, pričinením ľudí viery! V tejto viere sa chcem s vami podeliť o príbeh INTERVIEW S BOHOM.

Pýtal som sa Boha:

„Rád by som vedel, ktorá vec ťa na ľuďoch najviac prekvapuje.“

Boh odpovedal:

- Že sú znudení byť deťmi a ponáhľajú sa, len aby rýchlo vyrástli, a potom sa túžia stať znovu deťmi.

- Že vymieňajú svoje zdravie za to, aby mali peniaze, a potom investujú svoje peniaze do toho, aby mali naspäť zdravie.

- Že s obavami premýšľajú o svojej budúcnosti tak, že zabúdajú na prítomnosť, takže nežijú ani pre prítomnosť, ani pre budúcnosť.

- Že žijú, ako keby nemali nikdy umrieť, a umierajú, akoby nikdy nežili.“

„Čo by si ako otec odkázal svojim milovaným deťom?“

- „Aby sa naučili, že nemôžu nikoho donútiť k tomu, aby ich miloval, ale môžu sa druhým otvoriť tak, aby mohli byť nimi milovaní.

- Aby sa naučili, že najcennejšie nie je to, čo majú vo svojich životoch, ale koho tam majú.

- Aby sa naučili, že bohatý nie je ten, kto má veľa, ale kto potrebuje málo.

- Aby sa naučili odpúšťať odpúšťaním.

- Aby sa naučili, že za peniaze si môžu podriaadiť všetko, ale nie spokojnosť.

- Aby sa naučili, že dobrí priatelia sú vzácní; kto ich našiel, našiel poklad.

- Aby sa naučili, že žnú, čo zasiali; pokiaľ zasiali ohováranie, budú žať intrigy, pokiaľ zasiali lásku, budú žať radosť.

- Aby sa naučili, že najkratšia vzdialenosť, v ktorej mi môžu byť nablízku, je modlitba.“

Potom som poďakoval Bohu za všetko, čo pre mňa a moju rodinu robí. A Boh odpovedal: „Kedykoľvek. Som tu dvadsaťštyri hodín denne. Ľudia zabudnú, čo ste povedali, ľudia zabudnú, čo ste urobili, ale nikdy nezabudnú, ako sa vedľa vás cítili.“

Peter Mišík, váš farár
foto:archív Farnosť Nová Baňa

Výzva na podporu regiónov pre mimovládne organizácie

Rezort investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie vyhlásil novú výzvu na predkladanie žiadostí o štátnu dotáciu na podporu rozvoja regiónov. Výzva je určená pre mimovládne organizácie, ktoré môžu získať dotáciu od 10- do 50-tisíc eur.

Do výzvy sa môžu zapojiť občianske združenia, neziskové organizácie či regionálne rozvojové agentúry, ktoré pôsobia v oblasti regionálneho rozvoja.

Žiadatelia môžu predkladať projekty, ktoré sú zamerané na:

- rozvoj vnútorného potenciálu územia (napr. výsadba pôvodných odrôd ovocných stromov v sade spravovanom miestnou komunitou),

- podporu predchádzania sociálnemu vylúčeniu (napr. vzdelávanie nezamestnaných mladých, zlepšenie hygienickej úrovne detí z

marginalizovaných rómskych komún),

- rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu (napr. zdieľané bývanie, projekty inklúzie medzi seniormi, handicapovanými a väčšinou spoločnosťou),

- rozvoj turistickej infraštruktúry (napr. budovanie altánkov, lavičiek, náučných tabúl),

- starostlivosť o kultúrne dedičstvo (napr. oprava a rekonštrukcia pamiatok),

- ochranu životného prostredia (napr. protipovodňové zádrže, revitalizácia zelene),

- komunitné aktivity.

Viac informácií k výzve nájdete na

<https://www.novabana.sk/2672-vyzva-na-podporu-regionov-pre-mimovladne-organizacie>.

Ing. Veronika Búryová,
asistent primátora

V priebehu rokov 2020/2021 bolo v našom meste vymenených viacero autobusových zastávok za nové, kvalitnejšie a krajšie.

viac na strane 4

Gymnázium Františka Švantnera v Novej Bani ponúka do prenájmu nebytové priestory.

viac na strane 10

Pripomínáme, že vypaľovanie porastov je podľa zákona o ochrane pred požiarmi č. 314/2001 Z. z. prísne zakázané v každom období, nielen v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru.

viac na strane 18

foto: archív MsÚ

V kalendári dejín Novej Bane má nezabudnuteľné miesto 29. marec 1945

V tento deň privítali jej obyvatelia v uliciach svojho mesta vytúženú slobodu. Mesto Nová Baňa si organizovaním pietnej spomienky kladenia vencov a kytic každoročne uctieva pamiatku tých, ktorí počas druhej svetovej vojny bojovali za slobodu a obetovali za ňu svoje životy.

Kedže stále trvajú mimoriadne opatrenia a spomienkové oslavy sa nekonajú v tradičnom duchu, dovoľte nám aspoň v krátkosti zaspomínať na tie časy, keď slovo SLOBODA znelo ulicami nášho mesta.

Primátor mesta Mgr. MVDr. Branislav Jaďuď, MBA, s predsedom a členmi základnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov položili pri pomníku padlých na Námestí slobody a Bernolákovej vence a zapálili sviečky a v mene nás všetkých si uctili padlých hrdinov.

Z archívu mestského úradu sme vytiahli zápisnicu zo zasadnutia Národného výboru v Novej Bani „spísanej dňa 31. marca 1945 z príležitostnej porady členov Miestneho národného výboru v Novej Bani ako prvej porady po oslobodení mesta od nemeckej okupácie.“

Jedným z najušľachtilejších ľudských snažení je úsilie o spravodlivosť. Jedným z najpriradenejších práv človeka je právo byť slobodným. Najtragickejšími súčasťami histórie ľudstva sú udalosti, keď si človek musí brániť slobodu a spravodlivosť so zbraňou v ruke, keď si musí brániť svoju domovinu, svoju vlasť. Keď si musí brániť miesto, ku ktorému ho viažu tie najkrajšie spomienky, miesto, ktoré nadovšetko ľúbi. Miesto, kde sa narodil, kde žil a vychoval svoje deti. Miesto, kde sú pochovaní jeho najdrahší, svoje mesto, svoj dom.

Je pre nás nepredstaviteľné, že to, čo vybudovali naši dedovia, sa o niekoľko dní stratí, zmení na ruiny. Je pre nás nepredstaviteľné, že zo škôl sa vytratí detský smiech a závody, v ktorých sa vyrábajú veci potrebné pre život, sa zmenia na fabriky vyrábajúce smrtiace zbrane. A čo si už ani nevieme, ale ani nechceme predstaviť, je to, že matky musia svojich milovaných synov a manželov vypravádzať na smrť.

Slovo vojna je strašnejšie ako slovo smrť. Smrť vie byť aj milosrdná, ale vojna nikdy. Neexistuje vojna spravodlivá a nespravodlivá. Nejestvuje dobrá a zlá vojna. Existuje len vojna hrozná a krutá, zlá a ešte horšia...

Dnes si pripomíname udalosti, ktorých hrôza pred viac ako 76 rokmi priniesla veľa bolesti na Slovensku a v Európe. Je 76 rokov od dátumu, ktorý označuje v kalendári nášho mesta jeho symbolické narodeniny, od dátumu, ktorý by si mal pamätať každý Novobančan. Vefa z udalostí, ktoré sa udiali počas šiestich rokov hrôzy a neistoty v Novej Bani, sa natrvalo vryli do pamäti našich obyvateľov.

Po vojnových rokoch utrpenia a strachu, ktoré tak ťažko dopadali na obyvateľov nášho mesta, prišiel prelomový rok 1945. Rok, v ktorom občania s veľkými nádejami očakávali, že po ťažkom utrpení, utláčaní a porobe príde jedného dňa koniec nezmyselnej vojny a s ním sloboda. Na koniec vojny a vytúžený mier čakali všetci bez rozdielu.

V druhej svetovej vojne zaplatilo za lepšiu budúcnosť nás všetkých najvyššiu daň, svojím životom, spolu 65 občanov nášho mesta, z ktorých 32 občanov bolo umučených v koncentračných a zajateckých táborech, 20 občanov – partizánov a vojakov, padlo v bojoch na rôznych miestach a 13 civilných obyvateľov bolo zavraždených gestapom.

Dňa 29. marca okolo 9. hodiny prišli do nášho mesta oslobodzovacie jednotky sovietskej a rumunskej armády. V našom meste v tej dobe zavládla radosť a nadšenie, ktoré vystriedali dlhé obdobie strachu a neistoty obyvateľov.

Ja našou povinnosťou pamätať na tieto udalosti a odovzdávať spomienky ďalej. Najmä tých, ktorí sme sa narodili po druhej svetovej vojne a neboli sme tvárou v tvár konfrontovaní s jej drámami a následkami. Priami svedkovia tohto ukrutného boja odchádzajú. Máme

povinnosť nezabúdať, spomínať a pripomínať si tragédiu, ktorá sa tak smutne zapísala do dejín.

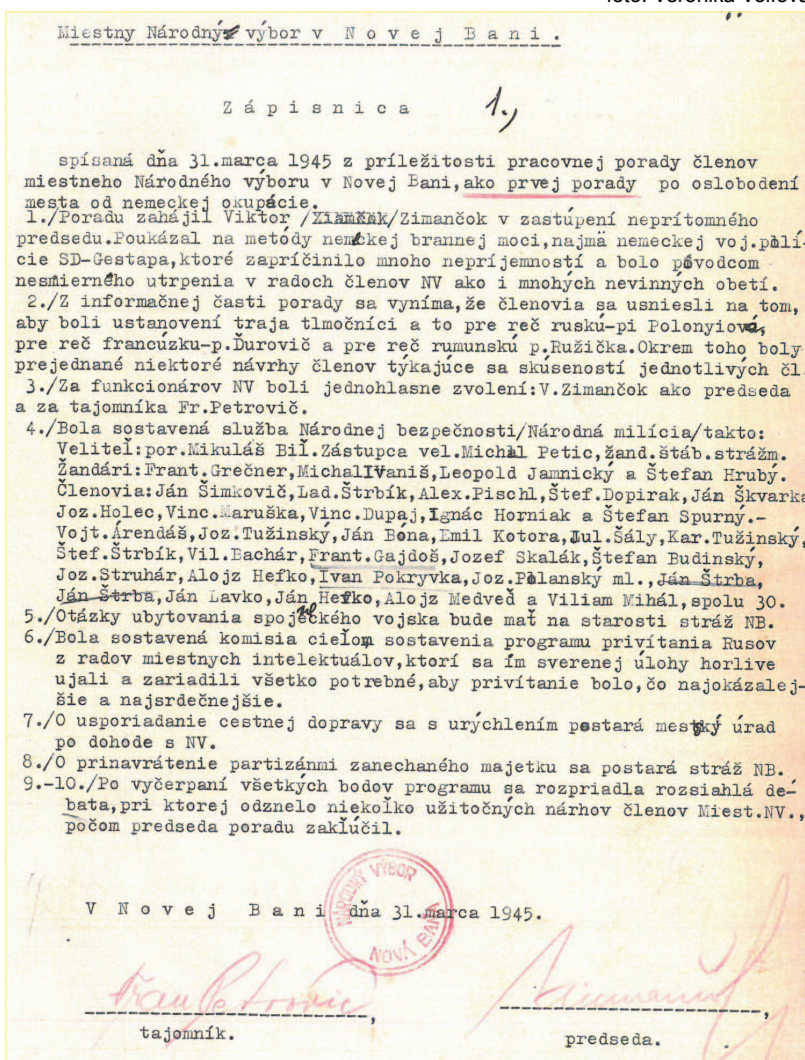
Vzdajme hold a úctu obetiam druhej svetovej vojny, obetiam násilia a tyranie aj dnes v rámci pripomenutia si dňa oslobodenia mesta Nová Baňa. Nech zdobia kvety vďaka hroby a pomníky bojovníkov za slobodu. Nech na nich večne horia plamene mieru. Aby pamätníky zostali výstrahou na kruté a strašné udalosti

druhej svetovej vojny, obdobie národnoslobodzovacieho boja, aby sme si osvojili poučenie z histórie a chránili si slobodu, mier a demokraciu.

Pod'akujme všetkým, ktorí obetovali svoj život pri oslobodzovaní mesta Nová Baňa, a uctime si ich pamiatku tichou spomienkou.

Češť ich večnej pamiatke!

Mgr. Ľudmila Rajnohová,
prednostka mestského úradu
foto: Veronika Volfová

Informačný blok primátora mesta Nová Baňa

• Dňa 26. 3. sa uskutočnilo súdne pojednávanie na Okresnom súde v Žiari nad Hronom v spore so spoločnosťou Trading universal services, s. r. o., vo veci vybudovania kanalizácie na Kamenárskej ulici. Na tomto pojednávaní boli prednesené záverečné reči a čaká sa na finálny rozsudok okresného súdu. Po jeho vynešení a v prípade, že sa žiadna strana neodvolá, bude spor po deviatich rokoch ukončený. Podľa stanoviska právneho zastúpenia mesta Nová Baňa očakávame spravodlivý rozsudok, z ktorého vyplynie finančné plnenie, ktoré bude pre mesto únosné.

• Dňa 6. 4. bol po niekoľkých mesiacoch otvorený dvor Technických služieb, pričom dôvodom na jeho dávnejšie uzatvorenie boli nariadené protiepidemické opatrenia. Celková doba uzatvorenia dvora bola pomerne dlhá aj z dôvodu opakovaného výskytu ochorenia covid-19 u pracovníkov Technických služieb. Zároveň došlo k zmene zberu BRO – biologicky rozložiteľných odpadov (konárov, drevnej hmoty), ktoré je možné doviezť aj priamo občanmi na určené miesto, ktoré sa nachádza na ulici Železničný rad v zradu za karanténou stanicou. Z tohto miesta bude následne drewná hmota odvezená na energetické zhodnotenie a objem bude započítaný do miery separácie mesta za rok 2021. Cieľom tohto opatrenia je zvýšiť zber BRO tak, aby sme v roku 2021 boli schopní dosiahnuť mieru separácie nad 40 percent. Od miery separácie sa odvíjajú základné poplatky za uloženie komunálneho odpadu na skládku a tie sa menia podľa pásma od 30 do 40 percent a od 40 do 50 percent. V roku 2019 a 2020 sme dosiahli úroveň separácie nad 33 percent a na základe toho sme boli oprávnení žiadať dotáciu z Enviroföndu, ktorú sme aj dostali, a to vo výške takmer 10 000 eur na rok. K téme

komunálnych odpadov bude spracovaný článok v nasledujúcich číslach Novobanských novín.

• Od 10. 3. do 10. 4. plynula lehota na možnosť predložiť pripomienky k územnému plánu a zmenám a doplnkom č. 1. Pripomienkovanie územného plánu bolo opakovane požadované Okresným úradom Banská Bystrica. Pripomienky budú vyhodnotené po 10. 4. a občania, ktorí jednotlivé pripomienky doručili, budú pozvaní na ich osobné prerokovanie s odbornou spôsobilou osobou, Ing. arch. Mikušovou, v nasledujúcich týždňoch. Cieľom je celý proces aktualizácie územného plánu uzatvoriť a pripraviť ho na odsúhlasenie MsZ v júni tohto roka.

• Dňa 10. 3. zasadala komisia kultúry, vzdelávania, mládeže a športu, ktorá sa na svojom rokovaní zaoberala aj revitalizáciou radničného parku. Komisii bola predložená vizualizácia, ktorá bola pripomienkovaná, a po zapracovaní pripomienok bola zaslaná Krajskému pamiatkovému úradu na vydanie stanoviska. Následne bude realizované verejné obstarávanie na rekonštrukciu radničného parku, ktorá by podľa nášho plánu mala byť ukončená do konca júna 2021. Revitalizácia bude zahŕňať opravu fontány, sprístupnenie parku od Bernolákovej ulice bez oplotenia s možnosťou využitia sedenia pre návštevníkov parku v okolí fontány a na iných miestach a vyčlenenie plôch na rozsiahlu výsadbu parkovej zelene, ktorá bude do parku dodaná v nasledujúcej etape. Na základe podpísanej zmluvy s OOCR GRON prebehlo verejné obstarávanie na zhotovenie ferratových trás. Práce na vybudovaní ferrát sa začnú po získaní stanoviska Štátnej ochrany prírody SR k výskytu chránených druhov fauny a flóry v lokalite Havrania a Červená skala. S vybudovaním ferratových trás súvisí aj projekt rekonštrukcie interiéru

budovy na Zvoničke, v ktorej je plánovaná aj prevádzka požičovne ferratových setov. Mesto zároveň pripravuje aktualizáciu VZN o verejnom

parkovaní, na základe ktorej pribudne cca 14 parkovacích miest na platené parkovanie formou SMS na spevnenej asfaltovej ploche na konci Hájskej ulice. Zároveň bola vyčlenená plocha na parkovanie osobných automobilov pri Kohútovke, pričom táto plocha bola rozčlenená na časť pre Technické služby a časť, kde je umožnené dočasné státie osobných áut. Po otvorení ferratových trás budeme cielene realizovať infokampaň s cieľom nasmerovania vodičov k bezplatnému parkovaniu mimo centra Novej Bane na železničnej stanici, pri bývalom daňovom úrade, pod námestím pri zastávke Suchý mlyn, alebo pri zastávke pod „Pascou“. Nebude možné, aby návštevníci na osobných autách parkovali na Hájskej ulici alebo na iných komunikáciách v blízkosti Zvoničky.

• Mesto Nová Baňa ako zriaďovateľ MŠ, ZŠ a ZUŠ rozhodlo o možnosti navštevovať školu podľa epidemiologickej situácie vyplývajúcej z covid automatu. Na základe pravidelného vykonávania antigénových testov je možné povedať, že sme zatiaľ nezaznamenali žiadny výskyt covidu-19 u rodičov alebo detí. Do budúcnosti očakávame zlepšenie epidemiologickej situácie a veríme v čo možno najskorší návrat žiakov aj druhého stupňa ZŠ a ZUŠ do škôl aj v návrat návštevníkov a členov do CVČ.

Mgr. MVDr. Branislav Jaďuď, MBA,
primátor mesta

POĎAKOVANIE

V mene všetkých občanov Novej Bane aj my ďakujeme pani MUDr. Michaelae Jezberovej s rodinou za dar v hodnote 6-tisíc eur, prístroj oxygenátor AIRVO 2 Nasal High Flow s integrovaným zvlhčovačom a ohrevom vdychovanej zmesi, ktorý poskytla pre nemocnicu Žiar nad Hronom.

Viac sa dočítate na <https://myziar.sme.sk/c/22616167/nemocnica-dostala-do-daru-pristrojovu-techniku-pre-covid-pacientov.html>.

Prístroj je určený na ventilačnú podporu pre pacientov s ochorením covid-19.

Branislav Jaďuď,
primátor mesta

Malá pomoc pre tých, ktorí pomáhajú

Mestský úrad Nová Baňa v spolupráci so spoločnosťou Red Bull odovzdal zdravotníkom na odberovom mieste MEDIFORM, s. r. o., a zdravotníkom Záchranej zdravotnej služby v Novej Bani malý darček v podobe plechoviek nápoja Red Bull.

Týmto malým darčekom, ako pozornosťou od mesta, sme im všetkým chceli prejavíť vďaku za všetko, čo pre nás v našom meste robia, a dodať im silu do ďalších náročných chvíľ.

Všetci si vás vážime a ďakujeme za to, čo pre nás robíte.

Ing. Veronika Búryová,
asistent primátora

POĎAKOVANIE

„Veľké činy dozrievajú v tichosti.“
Ralph Waldo Emerson

V mene celej rodiny touto cestou vyjadrujeme úprimné poďakovanie Mestu Nová Baňa a Komisii rozvoja, sociálnej a bytovej, za poskytnutú finančnú pomoc.

Nesmierne si vážime ľudský prístup a empatiu. V tejto ťažkej situácii to pre nás veľa znamená.

Z celého srdca ďakujeme.

vd'áčna rodina

Autobusové zastávky v meste Nová Baňa

Milí obyvatelia Novej Bane,

určite ste si všimli, že v uplynulom období sa mesto Nová Baňa snaží obnovovať a rekonštruovať autobusové zastávky v našom meste.

V priebehu roku 2020 bolo v Novej Bani vymenených šesť autobusových zastávok za nové, kvalitnejšie a krajšie. Prvou vymenenou zastávkou bola zastávka „Nová Baňa, Potraviny Maruška“, v ktorej bol umiestnený aj informačný baner pre obyvateľov mesta a okolitých obcí. Po nej nasledovala drevená zastávka, ktorú mesto dostalo sponzorsky od spoločnosti ARDSYSTÉM, s. r. o., a bola umiestnená pod Tajchom v časti Rigel. Za túto autobusovú zastávku primátor mesta a riaditeľ technických služieb osobne poďakovali, k čomu by sme vám radi dali do pozornosti nasledovné video: <https://www.youtube.com/watch?v=lltoACW7c7U>.

V ďalšom období mesto Nová Baňa zakúpilo štyri autobusové

zastávky. Dve z týchto autobusových zastávok boli umiestnené na autobusovej stanici v blízkosti železničnej stanice v Novej Bani. Zvyšné zastávky mesto umiestnilo na Námestí sv. Alžbety, z čoho jedna je pred Hoľapom a druhá smerom na Veľkú Lehotu oproti Lidlu.

V nasledujúcom období budú vymenené dva autobusové označníky na Námestí slobody v obidvoch smeroch. Tieto mesto zakúpi od spoločnosti ARDSYSTÉM, s. r. o., a budú ladené do rovnakého dreveného štýlu ako zastávka na Rígli. Dúfame, že aj ich výmena prispeje k skrášleniu nášho mesta.

Keďže si uvedomujeme, že v meste máme veľké množstvo autobusových zastávok, ktoré sú v dezolátnom stave, v najbližšom

období by sme chceli tieto zastávky aspoň sčasti opraviť. Radi by sme pri tejto oprave spolupracovali s občanmi, ktorí bývajú v okolí týchto zastávok. V najbližšom období budú týmto obyvateľom distribuované letáčky k projektu „Adoptuj si svoju zastávku“. Ide o projekt, v ktorom by sme chceli vytvoriť spoluprácu mesta, Technických služieb a občanov, ktorým záleží na vzhľade svojho okolia a uvedomujú si, že spoluprácou všetkých zúčastnených strán vieme dosiahnuť oveľa lepšie výsledky ako samostatne.

Tešíme sa na dobrú spoluprácu s vami a dúfame, že dosiahneme skvelý výsledok.

Ing. Veronika Búryová,
asistent primátora
foto: Veronika Volfová;
ARDSYSTÉM

VITAMÍNY ZADARMO PRE DÔCHODCOV NAD 65 ROKOV

Imunita je tým, čo nás vždy chránilo a chráni. Dokonalý obranný mechanizmus nášho organizmu existuje v harmónii a synergii s celým našim telom. Dokáže sa prispôsobiť, učiť sa a zakročiť tam, kde sme v ohrození, no čím sme starší, tým častejšie sa stretávame s rôznymi neudhmi a chorobami. Imunita už nie je už taká silná a odolná ako predtým a my oveľa ľahšie ochorieme.

Milí Novobančania, dovoľte mi, prosím, poďakovať sa spol. Cortizo Slovakia so sídlom v Novej Bani za finančnú podporu myšlienky zakúpiť a rozdať všetkým dôchodcom nad 65 rokov vitamíny na podporu imunity. Priznám sa, s touto myšlienkou som sa pohrával už dlhšiu dobu, no zohnať peniaze, kvalitný slovenský produkt a v tejto dobe zabezpečiť distribúciu pre všetkých dôchodcov nad 65 rokov (1 258 občanov) nie je vôbec jednoduché. O to som radšej, že sa to nakoniec podarilo a naši dôchodcovia môžu mať vitamíny na jeden celý mesiac. Vitamíny C + zinok + D3 s postupným uvoľňovaním v balení po 30 kapsúl pochádzajú od slovenského výrobcu a prevziať si ich môžete ZDARMA vy alebo váš príbuzný po predložení vášho občianskeho preukazu každý pracovný deň v čase od 13:00 hod. do 15:00 hod. do konca apríla 2021 v Lekárni Hornej, Andreja Kmeťa 6 v Novej Bani alebo v Lekárni Víťae, Námestie slobody 9 v Novej Bani. Poďakovanie patrí taktiež obom lekárniam a ich zamestnancom za distribúciu týchto vitamínov, ktorú ochotne vykonávajú.

S pozdravom a priáním pevného zdravia
JUDr. Vladislav Lalka

Ďakujeme spoločnosti Cortizo Slovakia, a. s., za poskytnutie financií na nákup výživového doplnku na posilnenie imunity. Tento prípravok s vitamínmi C, D3 a zinkom je určený pre takmer 1 300 občanov mesta vo veku nad 65 rokov. Naše poďakovanie patrí aj PharmDr. Norbertovi Chanovi za výber a výdaj prípravku a rovnako aj poslancovi JUDr. Vladislavovi Lalkovi za jeho nápad, ktorý sa mu podarilo zrealizovať.

Mgr. MVDr. Branislav Jačud', MBA,
primátor mesta

Seniori nad 75 rokov sa môžu na očkovanie prihlásiť aj telefonicky

Mesto Nová Baňa ponúka seniorom nad 75 rokov pomoc s registráciou na očkovanie proti covid-19.

Pomoc bude možné využiť v Klientskom centre Mestského úradu alebo na telefónnom čísle 045/6782817 podľa aktuálnych otváracích hodín.

Vitamín C + Zinok + D3 s postupným uvoľňovaním

Výživový doplnok

Toto je produkt určený na podporu imunity, vhodný najmä pre pacientov s akútnymi infekčnými ochoreniami. Obsahuje kvalitné európske suroviny, vitamín C, vitamín D3 a zinok, pre podporu imunitného systému. Okrem toho obsahuje technológiu SEPISMART SR pre postupné uvoľňovanie účinných látok. Táto zmes je naplnená do vegánskej kapsuly bez použitia prídavných látok. Tým vznikol originálny produkt bez alergénov, vhodný pre ľudí s potravinovými intoleranciami.

BALENIE	30 a 60 kapsúl
KATEGÓRIA	imunita
CIELOVÁ SKUPINA	dospelí a deti od 9 rokov
DÁVKOVANIE	1 kapsula denne
FORMA	tvrdá kapsula rastlinného pôvodu s postupným uvoľňovaním

Vitamín C + Zinok + D3 s postupným uvoľňovaním

ÚČINNÁ LÁTKA	OBSAH V JEDNEJ KAPSULE	% RVH *
Vitamín C	500,0 mg	625 %
Zinok	10,0 mg	100 %
Vitamín D3	400 I.U. / 10 µg	200 %

*RVH = referenčná výživová hodnota

ZLOŽENIE:

- vitamín C (kyselina L-askorbová)
- SEPISMART® SR (komplex arabskej a xantánovej gummy)
- zinok (citrát zinočnatý)
- vitamín D3 (cholecalciferol)
- celulóza (kapsula rastlinného pôvodu)

ZDRAVOTNÉ TVRDENIA:

VITAMÍN C	VITAMÍN D3	ZINOK
Prispieva k ochrane buniek pred oxidačným stresom, prispieva k správnejmu fungovaniu imunitného systému.	Prispieva k správnejmu fungovaniu imunitného systému, prispieva k udržaniu zdravých kostí a zubov.	Prispieva k správnejmu fungovaniu imunitného systému, prispieva k ochrane buniek pred oxidačným stresom.

Kvalitná značková surovina pochádza z mesta Darly v Škótsku. Surovina vyrobená technológiou s najnižšou uhlikovou stopou.

Kvalitná značková surovina pochádzajúca zo Švajčiarska.

SEPISMART™ SR

Táto technológia postupného uvoľňovania využíva prírodné látky, xantánovú a arabskú gumu, k vytvoreniu hydrogelu z ktorého sa postupne uvoľňujú účinné látky.

UPOZORNENIA:

Výživové doplnky sa nesmú používať ako náhrada rozmanitej stravy. Ustanovená odporúčaná denná dávka sa nesmie presiahnuť. Nie je vhodný pre malé deti do 9 rokov, tehotné a dojčiacie ženy po konzultácii s lekárom. Prípravok sa musí uskladňovať mimo dosahu malých detí, pri izbovej teplote na suchom a tmavom mieste. Prípravok neužívajte po dátume minimálnej trvanlivosti vyznačenom na obale!

Budovy v majetku mesta

V nasledujúcom článku prinášam obyvateľom nášho mesta informácie o budovách, ktoré sú v majetku mesta a vo vzťahu ku ktorým nás legislatíva zaväzuje k určitým povinnostiam.

Na základe zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona 138/1991 Zb. o majetku obcí sú orgány mesta a mestské organizácie povinné hospodáriť s majetkom mesta v prospech rozvoja mesta a jeho občanov a ochrany a tvorby životného prostredia.

Majetok mesta sa má zveľaďovať, chrániť, zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zásadne nezmenšený zachovať. Pritom sa musia dodržiavať zásady hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti. Majetok sa tiež musí udržiavať a užívať, chrániť pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím, musia sa používať všetky právne prostriedky na ochranu majetku vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi a musí sa viesť evidencia majetku v účtovníctve podľa osobitného predpisu.

Budovy nachádzajúce sa v majetku mesta je možné rozčleniť do viacerých skupín. V tomto prehľade je uvedených spolu 43 budov, o ktoré je potrebné sa starať, čo je možné iba v prípade vyčlenenia dostatku finančných prostriedkov, najmä vzhľadom na investičný dlh v prípade týchto objektov, ktorý sa dlhodobo akumuloval. Jednou z priorit vedenia mesta musí byť snaha o zveľaďovanie majetku mesta a že tomu tak je, dokazujú aj finančné investície do mestských budov, ktoré mesto zrealizovalo najmä v posledných rokoch.

V tabuľkách sú uvedené bežné a kapitálové investície do budov. Údaje sú čerpané zo záverečných účtov za jednotlivé roky. Prehľad vychádza aj z koncepcie nakladania s budovami mesta, ktorá bola prijatá na roky 2019 – 2022. (Červené písmo kapitálové investície mesta)

Objekty na vzdelanie a výchovu – spolu investície – 1 413 646 eur

1. Základná škola Jána Zemana

Objekt postavený v roku 1975 je v správe Základnej školy Jána Zemana. V roku 2010 prebehla rekonštrukcia pozostávajúca z výmeny okien za plastové, zateplenia fasády a výmeny podlahovej krytiny.

2011 – ZŠ + ŠJ – 5 920, ZŠ – 3 588	9 508
2012 – ZŠ + ŠJ – 3 386, ŠJ – 4 776	8 162
2013 – ZŠ + ŠJ – 1 770, ŠJ – 1 244	3 014
2014 – ZŠ + ŠJ – 5 930	5 930
2015 – ZŠ + ŠJ – 9 974	9 974
2016 – ZŠ + ŠJ – 9 358, ZŠ – 13 278	22 636
2017 – ZŠ + ŠJ – 7 440, ŠJ – 33 777	41 217
2018 – ZŠ + ŠJ – 23 741	23 741
2019 – ZŠ + ŠJ – 8 061, ZŠ + ŠJ – 78 359	86 420
2020 – ZŠ + ŠJ – 33 970, ŠJ – 42 144	76 114
SPOLU 286 716 eur	

2. Základná škola sv. Alžbety

Objekt bol postavený v roku 1952. Dňa 1. 9. 2008 bola uzavretá nájomná zmluva so Základnou školou sv. Alžbety na dobu určitú do 1. 9. 2033.

Drobné opravy si realizuje nájomca z vlastných prostriedkov. Z väčších opráv zrealizoval z vlastných prostriedkov rekonštrukciu krovu, zmenu strešnej krytiny, výmenu okien a dverí za plastové, vymaľoval vnútorné priestory, zrenovoval šatne pri telocvični.

3. Základná umelecká škola

Potrebné investície – výmena strešnej krytiny a oprava krovu (t. č. azbestový eternit), obnova fasády, oprava dvorovej plochy, vstupné dvere a portál, oprava vnútorných stien.

2011 – ZUŠ – 1 341	1 341
2012 – ZUŠ – 1 698	1 698
2013 – ZUŠ – 0	0
2014 – ZUŠ – 28 314, 1 800	30 114
2015 – ZUŠ – 2 160	2 160
2016 – ZUŠ – 4 001	4 001
2017 – ZUŠ – 0	0
2018 – ZUŠ – 0	0
2019 – ZUŠ – 3 446	3 446
2020 – ZUŠ – 336, 9 960	10 296
SPOLU 53 056 eur	

4. MŠ Nábřežná, Štúrova, Kolibská

MŠ Nábřežná – objekt postavený v roku 1982.

Potrebné investície – ŠJ MŠ Nábřežná – kompletná rekonštrukcia kuchyne, vzduchotechnika, výmena zastaraných plynových kotlov za ekonomickejšie.

2011 – MŠ + ŠJ – 17 147, 5 016	22 163
2012 – MŠ + ŠJ – 47 153, 39 071	86 224
2013 – MŠ + ŠJ – 4 025, 2 100	6 125
2014 – MŠ + ŠJ – 7 495, 326 981	334 476
2015 – MŠ + ŠJ – 19 390, 2 426	21 816
2016 – MŠ + ŠJ – 46 838	43 838
2017 – MŠ + ŠJ – 61 310, 3 450	64 760
2018 – MŠ + ŠJ – 77 241, 86 549	163 790
2019 – MŠ + ŠJ – 51 300, 171 907	223 207
2020 – MŠ + ŠJ – 28 868	28 868
SPOLU 995 267 eur	

5. Centrum voľného času

Časť budovy je jedna z najstarších budov mesta, sála bola pristavená v roku 1970.

Potrebné investície – oprava fasády a podstienok, rozšírenia objektu o kuchyňu, čo by viedlo k väčšiemu uplatneniu objektu a ku kvalitnejším službám (svadby, plesy, zábavy) pre obyvateľov mesta.

2011 – CVČ – 2 212	2 212
2012 – CVČ – 20 923	20 923
2013 – CVČ – 4 716	4 716
2014 – CVČ – 8 656, 16 249	24 905
2015 – CVČ – 967	967
2016 – CVČ – 6 149	6 149
2017 – CVČ – 6 590	6 590
2018 – CVČ – 4 407, 7 738	12 145
2019 – CVČ – 0	0
2020 – CVČ – 0	0
SPOLU 78 607 eur	

Objekty mesta – spolu investície – 945 781 eur

2011 – MESTO – 30 533, 39 315	2 212
2012 – MESTO – 31 785	20 923
2013 – MESTO – 11 679	4 716
2014 – MESTO – 47 191, 138 116	24 905
2015 – MESTO – 11 600, 181 344	967
2016 – MESTO – 8 674, 56 952	6 149
2017 – MESTO – 44 348, 42 424	6 590
2018 – MESTO – 19 418	12 145
2019 – MESTO – 19 429, 188 368	0
2020 – MESTO – 50 665	0
SPOLU 945 781 eur	

Objekty zabezpečujúce plnenie úloh samosprávy:

1. Budova MsÚ

Objekt je administratívnu budovu Mestského úradu Nová Baňa.

2. Dom smútku

Objekt postavený v roku 1960.

Potrebné investície – oprava fasády, oprava zatekajúcej strechy, oprava poškodených omietok

a poškodenej vnútornej dlažby.

3. Prevádzková budova – štadión

Objekt postavený v roku 1947, zrekonštruovaný v rokoch 1968 – 69. Budova je využívaná futbalovým oddielom MFK Nová Baňa.

Potrebné investície – rekonštrukcia tribúny, rekonštrukcia sociálnych zariadení pre fanúšikov, rekonštrukcia strechy, zavedenie plynu a výmena kotla.

4. Budovy – technické služby

Administratívna budova a samostatne stojace garáže postavené v roku 1970 sú v správe Technických služieb mesta Nová Baňa.

5. Záchody a sprchy, Tajch

Objekt postavený v roku 2015. Člení sa na WC muži + sprcha, WC ženy + sprcha, WC imobilní, bufet a otvorená zastrešená terasa.

6. Objekt na M. R. Štefánika 27

Objekt postavený ako rodinný dom v roku 1934, v roku 1970 zrealizovaná prístavba. Neskôr zmenený účel využitia na administratívnu budovu. Od roku 2018 užíva priestory Dobrovoľný hasičský zbor mesta Nová Baňa s tým, že všetky náklady spojené s prevádzkou priestorov hradí mesto Nová Baňa.

Od roku 2019 bola plánovaná ďalšia modernizácia priestorov hasičskej zbrojnice pre DHZ NB, ktorá mala pozostávať z vyhotovenia prístreška na techniku, vybudovania vodovodnej prípojky, zavedenia UK do garáže, asfaltovania dvorovej plochy a odvodnenia, inštalovania automatickej brány.

7. Viacúčelové denné centrum, Kalvárska ulica

Objekt postavený v roku 1966 je spravovaný mestom. Objekt je rozdelený na dve samostatné časti s vlastným vstupom. Časť je využívaná denným centrom seniorov LIPA a na druhú časť má nájomnú zmluvu Materské centrum GAŠPARKO.

8. Podnikateľské centrum, Námestie slobody

Objekt postavený v roku 1931, čiastočne zrekonštruovaný v roku 1994, prístavba v roku 1997 je spravovaný mestom. Momentálne je na 1. poschodí presťahovaná mestská knižnica. Súčasťou objektu je ubytovacie zariadenie, ktoré je prenajímané verejnosti.

Objekty slúžiace na kultúru:

1. Budova – kino Vatra

Objekt postavený v roku 1943, prístavba v roku 1973 je spravovaný mestom. Služi na kultúrne podujatia, divadelné predstavenia, koncerty a v suteréne sú kancelárie oddelenia kultúry. Využívaný je na cca 30 akcií ročne, kancelárie celoročne.

Potrebné investície – výmena strešnej krytiny, výmena okien a dverí, oprava fasády.

2. Budova KD Štále

Objekt bol postavený v akcii Z roku 1983. Druhého poschodie prerobené na obytný priestor.

Zámerom mesta je preklasifikovať obytné priestory na apartmán na prenajímanie a zveriť ho do správy Informačného centra mesta Nová Baňa, ktoré ho bude prenajímať ako ubytovanie v atraktívnej lokalite Štálov a jazera Tajch.

Potrebné investície – strecha, úprava priestorov klubu mladých a suterén.

3. Budova KD, Bukovina 49

Objekt postavený pred rokom 1976, ktorý má charakter rodinného domu, pôvodne slúžil ako škola, je rozdelený na dve samostatné časti s vlastnými vstupmi. Jedna časť slúžiaca na kultúrne podujatia, prenájom priestorov na oslavy, pravidelný nácvik divadelného súboru je spravovaná mestom. Druhá časť budovy prenajatá dlhodobo ako byt je v správe MsBP.

Objekty slúžiace na prenájom:

1. Administratívno-prevádzkové priestory, Bernolákova 3

Administratívno-prevádzkové priestory a samostatne stojace dvojgaráže, pôvodná budova postavená v roku 1930, prístavba v roku 1965, sú spravované mestom. V budove sa nachádzajú štyri prevádzky so samostatnými vstupmi.

Tri objekty slúžia na prenájom priestorov podnikateľským subjektom a sú celoročne prenajaté. Jeden objekt využíva mesto ako archív. Z dvoch samostatne stojacich garáží je jedna slúžiaca ako sklad náradia na verejnoprospešné práce, druhá ako garáž na potreby MsÚ.

Potrebné investície – úprava dvorovej plochy.

2. Dom služieb, Bernolákova 11

Objekt postavený v roku 1966, prestavba v roku 1993 je spravovaný mestom. V objekte sídli organizácie zriadené mestom (mestský bytový podnik a mestské lesy) a zvyšné priestory sú určené na prenájom.

Najväčším nájomcom je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v Banskej Štiavnici a ostatné menšie prevádzky.

V r. 2019 aj 2020 bola podaná žiadosť na Envirofond na externé financovanie rekonštrukcie budovy.

Potrebné investície – výmena okien a dverí za plastové a zateplenie fasády, úprava vnútorných priestorov, a to sociálnych zariadení, dverí, svietidiel – 28-ročná prevádzka.

3. Prevádzkový objekt, Nábrežná 21 – Columbia

Objekt bol postavený v roku 1969. Časť budovy odpredaná, aktuálnym vlastníkom je spoločnosť MAGNA TEPLA, a. s., zaoberajúca sa výrobou tepla. Časť spravovaná mestom.

4. Stredisko služieb – bývalé materiálové stredisko, Školská 25

Objekt postavený pred rokom 1976, prístavba v roku 1997 je spravovaný mestom. Služi na prenájom priestorov podnikateľským subjektom. Objekt má päť samostatných vstupov s vlastným dvorom a prízdvom cestou.

Potrebné investície – oprava strechy, výmena drevených okien a vchodových dverí, oprava fasády, riešiť odvádzanie dažďových vôd z objektu, riešiť zmodernizovanie vykurovania – výmena zastaraného plynového kotla.

5. Kiosky, Ul. osvetly

Objekt postavený v roku 1957 je spravovaný mestom. Služi na prenájom podnikateľským subjektom. Zložený je z dvoch samostatných častí, ktoré sú dlhodobo prenajaté.

6. Dielne a garáže pri dome služieb, Bernolákova 13

Objekt postavený v roku 1968, prístavba v roku 1977 je spravovaný mestom. Služi na prenájom priestorov na podnikateľské účely.

Potrebné investície – celková drobná rekonštrukcia (nátery okien, oprava strechy).

7. Dielne, Cintorínska 3

Objekt postavený pred rokom 1976 je spravovaný mestom. Služi na prenájom priestorov podnikateľským subjektom. Zložený je z troch samostatných častí s vlastným vstupom. Dve časti sú dlhodobo prenajaté. Jedna časť bola prerobená v roku 2016 na verejnú toaletu, ktoré sú prevádzkované TS mesta Nová Baňa.

8. Prevádzkový objekt – autobusová čakareň, Banické námestie

Objekt postavený v roku 1983 je spravovaný mestom. Rozdelený je na dve samostatné časti s vlastnými vstupmi. Jedna časť je dlhodobo prenajatá dennému komunitnému centru pre telesne postihnutých DSS Hrabiny za symbolické jedno euro ročne. Druhá časť objektu je prenajatá súkromnej prevádzke.

Potrebné investície – výmena dreveného okna.

9. Bývalá mestská knižnica

Objekt postavený v roku 1948 ako rodinný

dom, v roku 1986 prešiel dispozičnými zmenami na účely knižnice. Od r. 2020 v prenájme pre Centrum pre deti a rodiny Nová Baňa.

Potrebné investície – výmena okien a dverí za plastové, zmodernizovať kúrenie, vymeniť zastaraný plynový kotol, riešiť zhrdzavenú vstupnú bránu.

10. Podnikateľské centrum, Námestie slobody

Zrekonštruované priestory na 1. poschodí slúžia od roku 2020 ako mestská knižnica. Priestory na prízemí od roku 2020 prenajaté na gastroprevádzku.

Potrebné investície – vybudovanie vstupu z Bernolákovej ulice a drobné úpravy priestorov pre nájomcov na prízemí.

Historické budovy:

1. Radnica (múzeum)

Objekt bol postavený približne po roku 1353. Pohronské múzeum má uzatvorenú nájomnú zmluvu na priestory objektu, ktorý slúži na účely expozícií, výstav, podujatí.

V roku 2014 realizovaná rekonštrukcia pozostávajúca z očistenia a náteru dreveného šindľa – 3 700 eur, nových žľabov a zvodov – 6 714 eur, opravy a náteru fasády – 32 192 eur a vyčistenia a náteru vonkajšej strany okien – 1 356 eur. V roku 2021 bol podaný projekt na získanie eurofondov v programe Obnovme si svoj dom na celkovú rekonštrukciu na základe historického, reštaurátorského a statického posudku.

Potrebné investície – rekonštrukcia elektroinštalácie v celom objekte, ochranný náter a oprava drevenej šindľovej strechy.

2. Historická budova zvonice na Zvoničke

Objekt bol postavený v roku 1874. Budova je súčasťou náučného chodníka Zvonička.

Prvýkrát bol zrekonštruovaný v roku 1966, v roku 2015 bola realizovaná kompletná rekonštrukcia strechy, dreveného obkladu vonkajších stien a fasády murovanej časti celkom za 8 035 eur.

3. Banický dom, Mariánska 8

V roku 2018 mesto odkúpilo objekt na Mariánskej ulici 8 – Vršky. Pozostáva z pozemku, rodinného domu a garáže. Objekt bol odkúpený z dôvodu vybudovania Banického múzea a výstavby repliky Potterovho parného stroja, čo by približovalo banskú históriu mesta a zatriktívilo by ho pre turistov v tejto oblasti. Všetky náklady spojené s prevádzkou objektu a doposiaľ zrealizovanou 1. a 2. fázou archeologického výskumu autentických základov strojovne Potterovho parného stroja hradilo a hradí mesto Nová Baňa. Pripravuje sa podanie žiadosti o externú finančnú dotáciu na BBSK.

Objekty slúžiace na rekreáciu:

1. Chata Tajch (spravovaná mestom)

Objekt postavený v roku 1977 je spravovaný mestom. Služil na rekreáciu zamestnancov a ich rodinných príslušníkov a je využívaný v mesiacoch jún – august.

Potrebné investície – kompletná rekonštrukcia.

2. Hájenka – Bukovina

Objekt pôvodne postavený ako rodinný dom bol zrekonštruovaný v roku 1999. Je v správe MsL Nová Baňa. Služi ako ubytovacie zariadenie prenajímané celoročne.

3. Rekrečný objekt, Zvonička

Objekt postavený v roku 1972 je spravovaný mestom. Služil na akcie organizované mestom.

V roku 2013 inštalované plechové okenice, v roku 2014 realizovaná rekonštrukcia elektroinštalácie s rozvodovou skriňou a vonkajšieho osvetlenia, drobné opravy.

V roku 2019 bola zrealizovaná prípojka vody a osadenie žumpy. V roku 2021 prebieha komplexná rekonštrukcia objektu na účely jeho využitia v projekte Via Ferrata a v projekte Záhradný les a náučný chodníky, ktoré sa na Zvoničke križujú. Časť prostriedkov je čerpaná z externých dotácií.

Potrebné investície – detská aktivita zóna v lesoparku.

4. Kúpalisko

Objekt je dlhodobo nevyužívaný.

Potrebné investície – kompletná rekonštrukcia.

Ostatné objekty:

1. Manipulačná chatka pastierska

Budova lesného hospodárstva postavená v roku 1952 prešla v roku 1999 z majetku Stredoslovenských lesov do majetku mesta Nová Baňa. Momentálne je v účtovnej evidencii mestských lesov, ktoré ju využívali na činnosti spojené so správou lesov.

Objekt nie je napojený na vodu ani elektrinu. Momentálne nie je využívaný.

Do objektu nebolo investované viac rokov.

2. Banská dolina – objekt lesného hospodárstva

Objekt slúžil ako lesná chatka, nie je napojený na elektrinu a vodu. Momentálne nie je využívaný.

Bytové domy a budovy technickej vybavenosti – sídla:

1. Bytové domy, Pod sekvojou

Päť bytových domov postavených cez ŠFRB v rokoch 1994 – A6, 1996 – A5, 2002 – A4, 2007 – A3 a 2019 – A2, sú v správe mestského bytového podniku.

2. Plynová kotelňa, Pod sekvojou

Budova technickej vybavenosti sídla postavená v roku 1996 je v správe Mestského bytového podniku Nová Baňa. Služi na výrobu a zabezpečenie tepla a teplej vody v bytových domoch Pod sekvojou.

Plynová kotelňa je po rekonštrukcii v roku 2008.

3. Plynová kotelňa, Štúrova ulica

Budova technickej vybavenosti sídla postavená v roku 1988 je v správe Mestského bytového podniku Nová Baňa. Služi na výrobu a zabezpečenie tepla a teplej vody v bytových domoch na Štúrovej ulici.

Kotelňa bola kompletne rekonštruovaná v roku 2020.

4. Plynová kotelňa, Švantnerova ulica

Budova technickej vybavenosti sídla je v správe Mestského bytového podniku Nová Baňa. Služi na výrobu a zabezpečenie tepla a teplej vody v bytovom dome na Švantnerovej ulici. Plynová kotelňa bola rekonštruovaná v roku 2005.

Budovy – spolu investície 2011 – 2020 za všetky objekty – 2 359 427 eur

Vyhliadka do budúcnosti

Základným nedostatkom v správaní nehnuteľného majetku (budov) mesta Nová Baňa je, že do údržby objektov mesta v predchádzajúcich obdobiach nebolo zväčša systematicky investované. Sú to väčšinou staršie budovy, ktoré si vyžadujú kompletnú rekonštrukciu z dôvodu zastarania konštrukčných materiálov, elektroinštalácií a rozvodov. Postupne od roku 2011 boli vykonané opatrenia na zníženie energetickej náročnosti ako zmeny systémov vykurovania, zateplenie fasád a výmena okien, ktoré viedli k zníženiu nákladov na energiu pri správe budov. Nehnuteľnosti predstavujú významnú časť investičného majetku mesta, no ich využívanie a spravovanie je spojené s nemalými finančnými nákladmi, ktoré musia byť pravidelne vynakladané, aby sa udržal zodpovedajúci technický stav týchto budov. Kapitálové príjmy je potrebné účelovo viazať tak, aby sa získané príjmy vrátili formou investícií späť do majetku mesta. Zároveň je nevyhnutné zabezpečiť dostatok disponibilných finančných zdrojov a uchádzať sa v prípade dostupnosti výziev aj o externé zdroje, aby bolo možné pravidelne investovať do budov vo vlastníctve mesta a postupne tak v čo najväčšej miere znižovať investičný dlh vo vzťahu k nehnuteľnostiam z minulých období.

Mgr. MVDr. Branislav Jačud', MBA
primátor mesta

Ako ďalej, materská škola?

Základné informácie o povinnom predprimárnom vzdelávaní

Predprimárne vzdelávanie sa na Slovensku od roku 2008 považuje za stupeň vzdelania ustanovený školským zákonom. V roku 2008 boli v rámci nového školského zákona materské školy zaradené do sústavy škôl a prestali byť školskými výchovno-vzdelávacími zariadeniami. Od 1. januára 2021 vstúpil do platnosti zákon (č. 209/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní), ktorý po prvýkrát v histórii materských škôl na Slovensku ustanovuje povinné predprimárne vzdelávanie.

Ukončenie predprimárneho vzdelávania je teda povinnou súčasťou vzdelávacieho procesu dieťaťa. Povinné predprimárne vzdelávanie sa reálne začne uplatňovať od 1. septembra 2021 a týka sa detí, ktoré dovŕšia päť rokov veku do 31. augusta 2021. V súvislosti s novým zákonom nastali aj iné zmeny týkajúce sa tejto skupiny detí. Od 1. januára 2021 zaniká inštitút odloženia začiatku povinnej školskej dochádzky či dodatočného odloženia plnenia povinnej školskej dochádzky v materskej škole, ktorý je nahradený pokračovaním v plnení povinného predprimárneho vzdelávania, o ktorom rozhoduje na základe odporúčania príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast riaditeľ/-ka materskej školy. Mení sa aj situácia v súvislosti s výnimočným prijatím dieťaťa mladšieho ako šesť rokov na plnenie povinnej školskej dochádzky (tzv. predčasným zaškolením dieťaťa) v základnej škole. Keďže sa s účinnosťou od školského roka 2022/23 bude podmieňovať výnimočné prijatie dieťaťa mladšieho ako šesť rokov na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole absolvovaním povinného predprimárneho vzdelávania, tento proces predčasného zaškolenia musí začať už výnimočným prijatím na povinné predprimárne vzdelávanie v materskej škole.

V procese plnenia povinného predprimárneho vzdelávania sa takto ocitnú deti:

- ktoré dovŕšia päť rokov veku do 31. augusta, ktorý predchádza 1. septembru školského roka 2021/22,
- pokračujúce v plnení povinného predprimárneho vzdelávania,
- výnimočne prijaté na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania už aj v školskom roku 2021/22.

Povinné predprimárne vzdelávanie bude trvať jeden školský rok a v prípade dieťaťa pokračujúceho v plnení povinného predprimárneho vzdelávania najdlhšie dva školské roky.

Novinka je aj v uvoľnení formy vzdelávania. Od školského roka 2021/2022 budú môcť deti, pre ktoré bude predprimárne vzdelávanie povinné, toto vzdelávanie absolvovať aj inou formou, nielen inštitucionálnou v materskej škole. Na základe aktuálneho platného právneho stavu bude možné povinné predprimárne vzdelávanie plniť:

- v materskej škole priamou účasťou dieťaťa na predprimárnom vzdelávaní formou poldennej aj celodennej starostlivosti, najmenej však v rozsahu štyri hodiny denne, okrem času školských prázdnin, tým nie je dotknuté právo dieťaťa zúčastňovať sa na vzdelávaní aj v čase školských prázdnin,
- formou individuálneho predprimárneho vzdelávania v domácom vzdelávaní za ustanovených podmienok, ak dieťaťu jeho zdravotné znevýhodnenie neumožňuje dochádzanie do materskej školy podľa § 28b ods. 2 písm. a) školského zákona,
- formou individuálneho predprimárneho vzdelávania individuálnou formou v domácom vzdelávaní za ustanovených podmienok § 28b

ods. 2 písm. b) školského zákona na žiadosť zákonného zástupcu.

Povinné predprimárne vzdelávanie plní dieťa v materskej škole v obci, v ktorej má trvalý pobyt (spádová materská škola), ak zákonný zástupca nevyberie inú materskú školu. Dieťa môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie aj v inej ako spádovej materskej škole, ak ho riaditeľ/ka tejto materskej školy prijme. Dieťaťu bez trvalého pobytu na území Slovenskej republiky určí spádovú materskú školu okresný úrad v sídle kraja po dohode s riaditeľkou príslušnej materskej školy.

Predprimárne vzdelávanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Dieťaťu, ktoré dosiahlo školskú spôsobilosť, vydá riaditeľka materskej školy osvedčenie o získaní predprimárneho vzdelania, ktorého vydávanie je povinné.

Povinné predprimárne vzdelávanie len potvrdilo význam predškolského obdobia v živote dieťaťa. Ponúka všetkým deťom aspoň čiastočné vyrovnanie šancí na vzdelávanie v prítomnosti aj budúcnosti bez ohľadu na to, z akého sociokultúrneho prostredia pochádzajú, aké majú ekonomické zázemie či aké možnosti na rozvoj im poskytuje ich rodina.

Na záver dôležitá informácia pre všetkých zákonných zástupcov, ktorí budú mať záujem o umiestnenie dieťaťa v Materskej škole Nábrežná 2 a elokovaných triedach Kolibská cesta a Štúrova. Zápis na základe žiadosti zákonného zástupcu sa uskutoční v dňoch od 3. mája do 7. mája 2021, bližšie informácie k zápisu, podľa aktuálnej epidemiologickej situácie, budú zverejnené na stránke školy.

Katarína Štrbová,
riaditeľka MŠ

Čo nového v ZŠ sv. Alžbety

Vmarci prebehlo online formou okresné kolo Chemickej olympiády v kategórii D. Bolo pre žiakov náročnejšie, lebo aj praktická časť bola virtuálna a žiaci nemohli pokusy reálne uskutočniť. Zúčastnilo sa ho šesť žiakov našej školy. S neľahkými úlohami a výpočtami aj zo stredoškolského učiva sa najlepšie popasovala Katarína Petrášová, ktorá zvíťazila. Na 2. mieste skončila Martina Štullerová a na 3. mieste Tomáš Jaďud. Blahoželáme a prajeme všetkým trom veľa úspechov v krajskom kole.

Keďže určitý čas zostali doma na dištančnom vzdelávaní aj žiaci 1. stupňa, pravidelné ranné čítanie deťom v škole sa zmenilo na online čítanie pod názvom „Pyžamkáči“. Je to čítanie v postieľkach a v pyžame v čase od 19:40 – 20:00 hod. alebo aj dlhšie, podľa rozsahu čítanej kapitoly. Príbehy sú poučné. Hovorí o tom, že nielen najsilnejší jedinci majú právo na život a niekedy sa dajú aj zdanlivé chyby premeniť na prednosti.

Pokračujeme s prípravou Akčného plánu digitálnej transformácie školy. Momentálne pracujeme na zakomponovaní digitálnych kompetencií a nástrojov do vyučovania všetkých predmetov. Štyria učitelia sa zúčastňujú na testovaní ECDL, v preklade to znamená Európsky „vodičský“ preukaz na počítač. V našej škole vznikla nová funkcia digitálneho koordinátora, ktorý má za úlohu získať informácie o najnovších osvedčených trendoch moderného vyučovania s využitím digitálnych technológií. Úlohou koordinátora je oboznamovať svojich kolegov s novými trendmi a digitálnymi nástrojmi. Úlohou vedenia a učiteľov je postupne ich zavádzať do vyučovania. Do transformácie chceme ako aktérov zapojiť aj rodičov a žiakov. Premena nie je len o zavádzaní nových technológií, ale spočíva aj v zmene spôsobu vyučovania. V prírodovedných predmetoch by sa mali využívať nové inovatívne metodiky, kde sa vyžaduje bádateľský prístup. Ten spočíva v tom, že

žiaci vyslovia predpoklad, overujú ho, merajú, zaznamenávajú dáta, tvoria závery a nakoniec nasleduje sebahodnotenie. Mnohé metodiky sú zaujímavé, hravé, tvorivé, vyžaduje sa pri nich skupinová spolupráca, sú prepojené s bežným životom. Momentálne sú v štádiu overovania a na ich úprave a pripomienkovaní pracujú aj naši učitelia prírodovedných predmetov.

Školská pani psychologička Mgr. Katarína Budinská pracuje prostredníctvom online platformy ZOOM s triedami 2. stupňa. Raz za dva týždne organizuje dobrovoľné triedne stretnutia. Ich cieľom je umožniť žiakom vidieť sa, počuť o sebe, porozprávať sa, prípadne sa aj navzájom inšpirovať, keďže sa nemôžu všetci osobne stretnúť v škole. Využíva aktivity a hry, ktoré sa dajú realizovať na diaľku. Ich cieľom je navodiť dobrú náladu, pomôcť im odreagovať sa, vyčariť im na tvári úsmev. Považujeme to v tejto dobe za veľmi potrebné pre psychickú odolnosť. Podobné stretnutia organizuje aj pre pedagógov.

M. Solčanová

Marec u „zemaňákov“

zaujať aj pani učiteľky, čo sa im aj podarilo.

Úspech zaznamenala aj výtvarná súťaž pre budúcich prváčikov. Ich úlohou bolo nakresliť ľubovoľný obrázok a doručiť ho k nám do školy osobne alebo e-mailom. O tom, že sa môžeme tešiť na talentovaných prváčikov, nie je pochyb. Výkresy boli naozaj skvelé.

Pri príležitosti Dňa vody, ktorý bol 22. 3., mohli žiaci vymyslieť a zrealizovať nejakú ekoaktivitu, ktorou pomôžu prírode, podrobne ju zdokumentovať a doniesť alebo poslať do školy. O víťazovi rozhodne verejné hlasovanie na facebookovej stránke školy.

Žiaci 3.B si Deň vody pripomenuli s pani učiteľkou Sučanovou na outdoorovom vyučovaní. Svoje skúmanie začali v utorok tým, že s pani učiteľkou išli k potoku pri našej škole a pozorovali, čo rastie a žije na jeho brehoch a čo je priamo vo vode. Výsledky skúmania boli neuveriteľné. Videli pavúka vodniaka striebristého, podenky a kačicu divú. Na brehoch našli fialky, blyskáče a v potoku zelenohnedé riasy. V stredu boli pri potoku znova. Skúmali priehľadnosť vody pomocou trubice, odobrali vzorky vody a pozorovali ich pod mikroskopom. Poslednou úlohou „misie“ pri potoku bolo jeho čistenie. Žiaci spolu vyčistili celý breh potoka od školy a nazbierali plný fúrik odpadkov. Na konci týždňa boli plní nových zážitkov

Prvý jarný mesiac sme opäť začali dištančným vzdelávaním. Prvé tri týždne sme prežívali pri monitoroch svojich notebookov, tabletov a mobilov. S príchodom jari akoby prichádzala aj jarná únava a na všetkých bolo vidieť znaky únavy, nechuti, ale aj rezignácie, takže sme s napätím očakávali, kedy nám epidemiologická situácia dovolí opäť otvoriť školy. Stalo sa tak 22. 3., keď sa aspoň 1. stupeň mohol vrátiť do školských lavíc. Ale opäť sa nezaháľalo ani počas dištančného vzdelávania.

Žiaci 2.B si zamilovali pravidelné čítanie na dobrú noc s pani zástupkyňou Jakubcovou, taktiež žiaci 3.C zažívali dobrodružstvá s Ferdom Mravcom a pri Rozprávkach z lesa, ktoré im čítala pani učiteľka Garajová, a žiaci 4.B precestovali s muflónom Ancijášom celú západnú Európu, ktorou ich previedla pani učiteľka Bátorová. Tretiaci a štvrtáci si, samozrejme, čítali aj navzájom. Veľmi zanietene si pripravovali zaujímavé ukážky pre svojich spolužiakov, ale chceli

a ďalších poznatkov o vodných spoločenstvách.

Vedeli ste, že prídavné mená okrem hodín písania a čítania môžete nájsť aj na školskom dvore?

Žiaci 3.B to spolu skúšali a našli ich veru neúrekom... Boli tu malé, veľké, ihličnaté, hrubé, zelené, tenké, drevenaté... Všetky prídavné mená si napísali na lístočky a v triede k nim tvorili vety podľa toho, kde ich našli. Ku každému nájdenému slovu bolo treba nájsť ešte vhodnú otázku. To však už bola maličkosť. Veď aj slovenčina môže byť zábavná. Podobne sa zabávali aj žiaci 3.C, ktorí zasa najprv hľadali podstatné mená v letáčkoch a časopisoch, v triede i vonku a nakoniec v skupinkách vytvorili krásne projekty.

Za normálnych okolností by v ZŠ Jána Zemanu oživali rôzne rozprávkové postavy, prežívali by sme zaujímavé príbehy či pocity vo forme básní, keby... Sme nesmierne radi, že naši žiaci nestratili umeleckého ducha ani v tejto ťažkej dobe a aj tento rok sa v hojnom počte zapojili do recitačnej súťaže Hviezdoslav Kubín. Tu sú víťazi, ktorým srdečne blahoželáme:

I. kategória

POÉZIA

1. Katarína Drgoňová, II.C
2. Marek Chudánik, IV.A
3. Jakub Kocian, IV.C
Nela Katinová, III.A
Filip Andrášik, IV.A

PRÓZA

1. Kristián Horbov, IV.B
2. Šimon Vrtík, II.C
3. Sabina Žigová, IV.A
4. Vanda Chudániková, IV.C

II. kategória

POÉZIA

1. Patrícia Šályová, VI.C
2. Nia Pšenáková, VI.A
3. Andrej Jacko, VI.C

PRÓZA

1. Patrícia Budinská, VI.C
2. Natália Debnárová, VI.A
3. Ivana Barbarová, V.B

III. kategória

POÉZIA

1. Lenka Šutková, IX.B
2. Viktória Forgáčová, VII.A
3. Lívia Šušovicová, VII.A

PRÓZA

1. Eliška Vrabčeková, VII.A
2. Samuel Šadlák, IX.B
Hana Jančoková, VIII.B
3. Oto Baranec, VIII.A

Samozrejme, že sa nezaháľalo ani v ŠKD. Deti absolvovali rôzne zaujímavé veľkonočné tvorenie. Skladali veľkonočné vajička zo štuplíkov, maľovali a obliepali kamene či pletli venčeka a ozdoby na Veľkú noc, z čoho mali obrovskú radosť. Rovnako sa vyšantili v prírode, čo je v dnešnej dobe nemenej dôležité.

Žiačky a žiaci z V.B triedy sa na veľkonočné sviatky pripravovali dynamicky. Nemusíte sa obávať, to si len spoločne vyrobili jedlú dekoráciu na Veľkú noc.

Vďaka tomuto zážitku sa niečo nové naučili, pobavili sa a vylepšili si zručnosti. Potrebovali škrupinky z vajička, vatu/zemenu, trošku vody, semienka (žerucha, pažítka, žitko...). Podľa postupných krokov si prostredníctvom vlastného zážitku vyskúšali dynamický opis – opis pracovnej činnosti a vyrobili si veľmi pekné jedlé dekorácie na veľkonočné sviatky.

K novým šatňovým skrinkám z minulého školského roka pribudli **MAGNETICKÉ MENOVKY S LOGOM ŠKOLY**. Ak žiak postupuje do vyššieho ročníka alebo si mení skrinku, tak si menovku len zoberie a premiestni si ju na nové miesto. **ĎAKUJEME** Silvii Ďatkovej za vyrobenie a rade rodičov za darček.

Hoci si táto neľahká epidemiologická situácia vybrala svoju daň, určite nás aj veľa naučila. Začali sme sa na svet pozeráť inými očami, vážiť si maličkosť, byť k sebe pozorní a zhovievaví, pomáhať si, správať sa šetrne k prírode, častejšie využívať netradičné formy vyučovania, utužovať vzájomné vzťahy a spoluprácu, držať sa hesla, že menej môže byť aj viac, viac sa navzájom rozprávať, ale aj pozorne počúvať. Kto chce, pozitívum si nájde.

ZOSTAŇTE ZDRAVÍ A UŽÍVAJTE SI JARNÉ SLNEČNÉ POČASIE.

text a foto: **Mgr. Denisa Bátorová**

„Tradično netrاديčne“

Za normálnych okolností by v ZŠ Jána Zemana oživali rôzne rozprávkové postavy, prežívali by sme zaujímavé príbehy a pocity vo forme básní, keby...

Ale naše žiačky a naši žiaci sa aj v tejto netrاديčnej dobe venovali tradičnej súťaži v umeleckom prednese poézie a prózy – Hviezdoslavovmu Kubínu.

Sme nesmierne šťastné, že sme sa spoločne mohli venovať aj inej činnosti a aspoň nachvíľku žiť tradičný školský život. Strávili sme príjemné popoludnie, počas ktorého sme sa stretli so šibalkami Dankou a Jankou, Mimi a Liza nás opäť niečo naučili, Malý princ nám pripomenul krásu každodenného života, Kráska a zviera zase ukázali čistotu duše, opájala nás aj nesmrteľnosť poézie slovenských autorov. Jednoducho sme sa snažili sprítomniť si „tradično netrاديčne“.

Žiačky a žiaci II. stupňa súťažili v dvoch kategóriách a my vám s radosťou a patričnou hrdosťou predstavujeme umiestnenia na prvých troch miestach v oboch týchto kategóriách.

II. kategória

POÉZIA

1. Patrícia Šályová, VI.C
2. Nia Pšenáková, VI.A
3. Andrej Jacko, VI.C

PRÓZA

1. Patrícia Budinská, VI.C
2. Natália Debnárová, VI.A
3. Ivana Barborová, V.B

III. kategória

POÉZIA

1. Lenka Šutková, IX.B
2. Viktória Forgáčová, VII.A
3. Lívia Šušovicová, VII.A

PRÓZA

1. Eliška Vrabčeková, VII.A
2. Samuel Šadlák, IX.B
Hana Jančoková, VIII.B
3. Oto Baranec, VIII.A

Zároveň ďakujeme všetkým žiačkam a žiakom, pretože svoj voľný čas venovali príprave, aby nás potešili svojimi recitátorskými výkonmi.

hrdé vyučujúce SJL

So žiakmi 3.A sme mali tento rok plánovanú exkurziu do Múzea holokaustu do Serede. Naše optimistické plány ohrozila realita dnešných dní, no pokrok vedy umožnil realizovať návštevu netrاديčne cez internet.

Z múzea sa s nami spojil príjemný pán Vanko a sprevádzal nás problematikou holokaustu vo virtuálnom prostredí. Priblížil nám príbeh Naftalihu a o tom, že sa online návšteva múzea vydarila, svedčia reakcie našich študentov:

„Veľmi sa mi to ľúbilo. Pán Vanko má veľmi dobrý výklad a tému pekne a zaujímavovo vysvetlil. Kvíz na konci bol tiež super. Rád by som na takú prednášku išiel znovu.“

„Dnes to bolo veľmi zaujímavé, keďže sme prepjili to, čo sme sa učili, aj s prezentáciou. Určite nám to všetkým oveľa viac túto dobu priblížilo a ujasnilo v tom, čo sme prípadne nevedeli. Pre mňa to bolo určite veľmi náučné a zaujímavé.“

„Veľmi dobrý dojem. Dozvedela som sa niečo nové a bola som prekvapená, že bol taký mladý. Je zaujímavé, ako si to všetko pamätá, všetky tie čísla a transporty.“

„Prednáška bola riadne super, zaujímavá. Aj keď som sa zo začiatku trochu nahnevala, že nebudeme mať Ženy z transportov, lebo som sa na to tešila, ale aj toto bolo dobré a bavilo ma to. Celkovo som bola prekvapená, že sme mali takúto možnosť aj počas lockdownu, určite to bolo ozvláštnenie učiva a celkovo aj pobytu doma. V múzeu v Seredi som už bola, takže som si aspoň zopakovala nejaké informácie a rozšírila obzor. Prst hore aj za interaktívne spracovanie a kvíz na konci. Takže ďakujeme, super to bolo.“

„Dnešná hodina dejepisu sa mi veľmi páčila. Bola zaujímavá a táto téma ma vždy dostane. Škoda,

Netradičná návšteva múzea

že to tak rýchlo ubehlo a netrvalo to dlhšie. Dúfam, že nabudúce dorozprávate príbeh o Naftalihu rodine.“

„Čo sa týka prednášky, tak som veľmi rada, že sme ju mali. Nečakala som, že by sme mali niečo online. Aj si myslím, že to bolo dobre spracované, že nám tam aj pustil video, hovoril, aj to bolo také interaktívne. Takže mne sa to páčilo.“

„Prednáška sa mi páčila, bolo to zaujímavé, ako natočili tie zábery. Páčilo sa mi, ako to prepjili s Naftalihu príbehom, a kvíz bol tiež fajn.“

„Prednáška sa mi veľmi páčila, aj keď bola veľmi krátka. Pán z múzea prerozprával silný príbeh o živote počas holokaustu. Dúfam, že keď

to bude možné, navštívime toto múzeum aj osobne.“

„Prednáška bola z môjho pohľadu veľmi edukatívna a zaujímavá. Pán prednášajúci predniesol udalosti veľmi pútavo, prezentácia bola veľmi dobrá a priblížila nám podmienky, v ktorých ľudia museli v tejto dobe žiť. Odporučila by som každému, koho zaujíma táto téma.“

„Prednáška bola veľmi zaujímavá a pútavá. Objasnila niektoré nejasnosti a informovala nás o nových veciach.“

„Moje dojmy boli zmiešané – na jednej strane bolo pekné počuť, čo sa vtedy dialo, a vidieť aj tie starodávne predmety, ale na druhej strane to bolo strašné vidieť, čo im robili, a vidieť aj strach z toho, či prežijú a že či ešte uvidia niekedy svoju rodinu.“

„Veľmi silné video aj prednáška, videla som obyčajného človeka, ktorý si prešiel peklom. Aj keď sa to rozprávač snažil zaobaliť a rozprávať s optimistickým nádychom, nepodarilo sa mu zakryť surovosť celej situácie.“

„Celá prednáška bola veľmi zaujímavá a otestovali aj našu celkovú pozornosť kvízom a úlohami na konci. Príjemne strávená hodina, uvítala by som niečo podobné aj nabudúce. Naučila som sa viacej o problematike, za čo som veľmi vďačná.“

Ďakujeme RZ pri GFŠ za úhradu online vstupeniek!

text a foto: Mgr. Mojmír Feldsam

ONLINE VZDELÁVANIE

VÁŽENÉ RIADITECKY, RIADITEĽA, MILÉ UČITECKY, UČITEĽA,

CHCEME VÁM DAŤ DO POZORNOSTI MOŽNOSŤ ONLINE VZDELÁVANIA, KTORÉ JE URČENÉ PRE ŽIAKOV A ŠTUDENTOV OD 15 ROKOV.

NA VÝBER PONÚKAME Z DVOCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV:

1. NAFTALIHU PRÍBEH

TÉMA PRENASLEDOVANIA A ŽIVOTA V SEREDSKOM TÁBORE PODANÁ NA ZÁKLADE SKUTOČNÉHO PRÍBEHU PREŽITIA NAFTALIHU.

ŽIACI SA DOZVEDIA HISTORICKÉ SÚVISLOTTI PÚTAVOU FORMOU. NAFTALIHU ŽIVOTNÝ OSUD JE PREROZPRÁVANÝ JEHO VLASTNÝM PODANÍM, KTORÉ JE SPOJENÉ SO SPROSTREDKOVANOU PREHLADKOU MÚZEA. SÚČASŤOU SÚ AJ JEDNODUCHÉ AKTIVITY.

V MÚZEU HOLOKAUSTU V SEREDI

2. ŽENY Z TRANSPORTOV

TÉMA PRIEBEHU DEPORTÁCIÍ ZO SLOVENSKA PODANÁ OSOBNÝMI VÝPOVEĎAMI PREŽIVŠÍCH ŽIEN A SPROSTREDKOVANOU PREHLADKOU ČASTI MÚZEA SPOJENOU S AUTENTICKÝMI ZÁBERMI ZO SEREDSKÉHO TÁBORA A VYHLADZOVAČÍCH TÁBOROV AUSCHWITZ A SOBIBOR.

CENA: 1€ / ŽIAK

KONTAKT: 031/24 51 103, 031/ 24 51 107
holocaust.museum@sm.sk

SNM-MÚZEUM ŽIDOVSKÉJ KULTÚRY-
MÚZEUM HOLOKAUSTU V SEREDI

Priestory v budove GFŠ vhodné na prenájom

1. Aula

Nachádza sa na 3. poschodí v podkrovných priestoroch, má rozmery 14,7 x 9 m a rozlohu 132 m². K vybaveniu patrí umývadlo, multimediálna tabuľa s projektorom, popisovacia tabuľa na kolieskach, aktívne ozvučenie, učiteľský stôl s notebookom, stoličky na sedenie pre približne 80 ľudí.

2. Stolnotenisová miestnosť

Nachádza sa v suteréne, má rozmery 5,7 x 6,4 m a rozlohu 36,5 m². V tejto miestnosti sú umiestnené 2 stolnotenisové stoly s príslušenstvom, ale aj tri hrazdy s rebrinami určené na cvičenie.

3. Športová učebňa

Táto miestnosť sa nachádza v hlavnej časti budovy na 2. poschodí, má rozmery 10 x 5,1 m, t.j. 51m². K vybaveniu patrí mäkká podlaha Tatami v hrúbke 25 mm v modernom čierno sivom prevedení, tabuľa a LED televízor zavesený na stene.

4. Relaxačná miestnosť

Je umiestnená na 2. poschodí vedľa športovej učebne, má rozmery 6,2 x 3,7 m a rozlohu 23 m². Po rekonštrukcii má laminátovú podlahu, moderné zrkadlá a poličky, je tiež vybavená fitloptami a karimatkami na cvičenie.

5. Klubovňa s jedálňou

Klubovňa sa nachádza na prízemí, má rozmery 5,7 x 4,6 m a rozlohu 26 m². Je zariadená modernými sedačkami, kreslami a stolíkmi, premietacou technikou a flipchartom. Z tejto miestnosti sa prechádza do jedálne, ktorá má rozmery 3,5 x 5,8 m a rozlohu 20m². Je vybavená stolmi a stoličkami, jej kapacita je 16 miest.

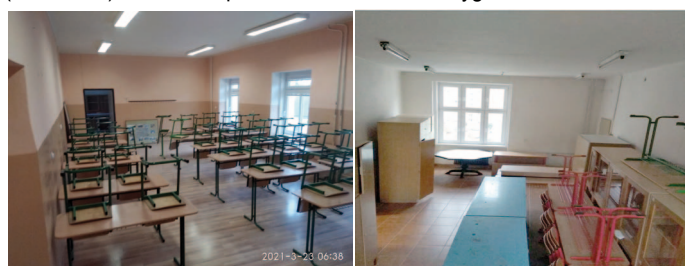
6. Priestory starého bufetu

Nachádzajú sa vo vedľajšej budove školy na prízemí a pozostávajú z dvoch častí s rozlohou 25m² a 8,1m².

7. Trieda/učebňa

Nachádza sa na 1. poschodí vo vedľajšej časti budovy a má rozlohu s celkovou plochou 52,5m². Za touto miestnosťou sa nachádza sklad s výmerou 30,6m². Na 1. poschodí je rovnako k dispozícii malá miestnosť (kancelária) s celkovou plochou 6,8m², rovnako hygienické zariadenie.

text a foto: PaedDr. Renáta Juhásová,
riaditeľka Gymnázia Františka Švantnera

Vážení rodičia, milí záujemcovia o štúdium v Gymnázii Františka Švantnera Nová Baňa,

v školskom roku 2021/22 otvárame jednu triedu
štvorročného štúdia s počtom žiakov 28.

Vzhľadom na aktuálnu spoločenskú situáciu a na základe pozitívnej spätnej väzby v minulom školskom roku vám opäť ponúkame možnosť online prípravy na prijímacie skúšky. Tá bude prebiehať vo forme vypracovávania testov, ktoré sú zverejnené na stránke našej školy a ktoré budete môcť konzultovať s našimi vyučujúcimi. Po vypracovaní testov na daný týždeň zašlete úlohy príslušnému pedagógovi, ktorý test vyhodnotí, upozorní na chybné riešenia, poskytne vysvetlenie, prípadne zašle ďalšie doplnkové úlohy.

Naše konzultácie prebiehajú výlučne mailovou formou, sú bezplatné a sú určené pre záujemcov o štúdium v našom gymnázii.

**Zapoj sa a pracuj, v prípade otázok,
píš na renatajuhasova@yahoo.com!
Tešíme sa na vás, milí gymnazisti!**

Kružky online sú pre nás veľkou výzvou

Napriek pretrvávajúcej nepriaznivej situácii pokračujeme okrem dištančného vyučovania aj v krúžkovej činnosti online formou.

Fyzikálno-chemický krúžok je určený pre študentov, ktorí sa chcú zdokonaľovať v oblasti prírodných vied. Neodradila ich ani súčasná situácia a zodpovedne každú stredu popoludní sa zúčastňujú na aktivitách krúžku aj počas

dištančnej výučby a venujú sa predovšetkým výpočtom a témam, ktoré sú nad rámec školského vzdelávacieho programu. Na krúžku pracujú študenti z rôznych ročníkov, čo sa na začiatku javilo ako nevýhoda. V súčasnosti to vnímame ako významné pozitívum. Žiaci si v témach pomáhajú, navzájom sa motivujú a zároveň vnímajú súvislosti preberaných tém v jednotlivých ročníkoch.

Pravidelne každý utorok poobede prebieha krúžok z vyššej matematiky. Možnosť zúčastňovať sa ho majú žiaci 3. ročníka. Náplňou krúžku sú základy vysokoškolskej matematiky, ako napríklad derivácie a integrály.

Aj v tomto školskom roku sa niekoľkí žiaci rozhodli pre rozvojový program DoFE (Cena vojvodu z Edinburghu), ktorý sa realizuje formou krúžku. Jeho členovia

si stanovili osobné ciele, ktoré pravidelne plnia v oblastiach: Šport, Rozvoj talentu, Dobrovoľníctvo. Štyria dofáci pokračujú na vyššej striebornej úrovni, sedem nových začalo bronzovú úroveň. V rámci krúžku konzultujú svoju činnosť, priebeh plnenia cieľov a postupne sa pripravujú na vyvrcholenie svojho snaženia - na spoločnú dobrodružnú expedíciu.

PaedDr. Renáta Juhásová, riaditeľka
Gymnázia Františka Švantera

Veľkonočná viera

Pred Vianocami a aj pred Veľkou nocou v mestách bývajú trhy. Trhy ponúkajú rozličný vianočný a veľkonočný tovar, ktorým si ľudia vyzdobujú svoje príbytky. Trhoviská sú zaplnené ľuďmi, pretože výzdoba je veľkým lákadlom. Vianoce aj Veľká noc sú známe okrem toho opradené rozličnými zvykmi. Na Veľkú noc sa maľujú vajčka, pečú sa barančekovia. A, samozrejme, pripravuje sa aj pohostenie pre oblievačov alebo šibačov. To sú „starosti“, ktoré zaberajú veľa času. Ale teraz stojí pred nami neistá situácia – už Vianoce s tou vonkajšou okázalosťou nám zastavil nebezpečný vírus a keďže sa stále rozprestiera naširoko-ďaleko, tak počítame s tým, že aj Veľká noc bude bez tých vonkajších zvyklostí.

Ale toto obmedzenie by nás malo prebudiť zo snívania, ktoré nás vedie k praktizovaniu všetkých pozemských radovánok. A mali by sme sa zastaviť aj pri otázke, či týmto obmedzením Pán Boh nehovorí do nášho dnešného spôsobu života, aby sme dali väčší priestor tomu kresťanskému. Veď pre pozemské veci sme mnohí stratili záujem aj o náboženský život. A Pán Boh hovorí: „Nie len samým chlebom bude človek žiť, ale každým slovom, ktoré vychádza z úst Božích.“ Aj židovský národ, kým žil v blízkosti Jeruzalemského chrámu, tak ho znesväcoval. Ale keď ich babylonský kráľ odviezol do zajatia do Babylónie, tam v cudzine po tomto chráme zatúžili.

My síce nie sme v cudzine, ale všetky radovánky hlučného života na verejnosti nám obmedzil vírus.

A tak v tichu domovov venujme sa radšej v tomto pôstnom a veľkonočnom čase veciam viery. Vieme síce, že strach sa rozprestiera nad celým svetom, strach, či nás nezničí pandémia. Vieme aj to, že na tú prvú Veľkú noc sa strach rozprestrel aj nad Jeruzalemom. Veď správa o prázdnom hrobe Ježiša Krista sa rýchlo rozniesla. Strach zachvátil židovských kňazov a veľkňazov, ktorí Pána Ježiša dali usmrtiť. Strach sa rozprestrel aj nad ľuďmi, ktorí kričali: „Ukrižuj ho!“ Strachom sa chveli aj ozbrojení muži, ktorí strážili hrob. Aj nasledovníci Pána Ježiša, jeho učeníci, boli zneistení. Ale v nedeľu večer, keď živý, vzkriesený Ježiš prišiel medzi učeníkov a ukázal im ruky aj bok, pochopili, že ho dobre hodnotili, keď sa k nemu priznávali, že Ježiš je syn živého Boha, ten svätý Boží. Aj neveriaci učeník Tomáš, keď

mu Pán Ježiš ukázal prepichneté ruky a bok, zvolal: „Pán môj a Boh môj.“ Takže Veľká noc posilnila v nich dovtedy slabú vieru, lebo na vlastné oči videli toho Ježiša, ktorého usmrtili a ktorý tri dni ležal v hrobe, ale ktorý vo veľkonočné ráno vstal z mŕtvych.

Veľká noc teda prebúdzá vieru, vieru v Ježiša Krista, ktorý prešiel bránou smrti, ale ju aj prelomil, a tak sa stal víťazom nad smrťou, ale aj našim víťazom. Lebo ak v neho veríme a svoj život mu zveríme, raz zastane nad hrobmi všetkých nás a otvorí ich svojou všemohúcou rukou. A každého, kto ho s vierou prijme, uvedie do života tam, kde on žije a kraľuje. A preto aj v túto Veľkú noc sa nám prihovára a volá nám do srdca: „Neboj sa, len ver!“

Požehnané prežitie veľkonočných sviatkov vám prajú evanjelický farár Jaroslav a evanjelická farárka Eunika Jurková.

Keď včely na jar neskoro vyletujú, bude studené leto

Marcové počasie naše včelstvá doslova vycvičilo a v plnej miere sa ukázala ich kondícia. Po pár teplých dňoch sa opäť ochladilo a včelstvá sa stiahli naspäť do chumáčov. Keď to počasie dovolilo, včielky ochotne nosili do úľov prvý jarný peľ. Pomaly začala kvitnúť vrba rakytová a príroda sa postupne začala meniť a odievať do pestrých farieb. Koniec marca a začiatok apríla priniesli so sebou konečne priaznivejšie počasie, teploty dosahovali vyše 12 °C. Pri tejto teplote už začínajú včely vylieť z úľov a včelár môže začať s prvými jarnými prehliadkami a kontrolou zásob, ktorých musí byť v tomto období dostatok. Po nepravidelnej zime majú včelstvá spravidla väčšiu potrebu, ako by tomu bolo počas dlhého obdobia zimy a chladu. Je to preto, lebo včelstvá sa cez deň z chumáča rozťahujú a na noc sa doň zase sťahujú. Pri vyšších jarných teplotách matka

chce začať plodovať, a tak sú včely donútené z plástov doslova vyhrýzť zásoby, ktoré matke v plodovaní prekážajú. Keď sa potom ochladí, včelstvo sa musí za zásobami presunúť ďalej až sa dostane na koniec a v tom najhoršom prípade spadne od hladu. Preto je dôležitý tento stav kontrolovať na podmetovej podložke, ktorá sa nachádza na spodnej strane úľa. Podľa odviečkových zásob včelár potom pekne pohľadom pozoruje včelstvo, ako mení svoju polohu, bez toho, aby ho vyrušoval otvorením úľa. Ak je situácia vážna a včelstvo by neprežilo, tak sa včelstvu pridá cukrový roztok zohriaty na cca 40 °C v pomere 1 : 1 (voda : cukor). Na jar je tiež vhodné v blízkosti včelnice inštalovať napájačky, lebo včely iba začínajú hľadať peľ a nejakú sladinu. Existuje viac druhov takýchto napájačiek, každý včelár si zvolí takú, aká mu vyhovuje. Dosť zaužívaný a zároveň jednoduchý spôsob

napájačky je veľký sklenený pohár obrátený hore dnom položený na doske a podložený drevkom. Včielky si krásne vycucávajú sirup a nosia do úľov. Prvé prehliadky sa robia spravidla napoludnie, keď je teplota vyššia ako spomínaných 12 °C. Včelár si všimá všetko, čo rozhoduje o ďalšej budúcnosti včelstva, ako napríklad stav zásob medových a peľových, počet uličiek obsiahnutých včelami, celistvosť plodu či útočnosť včelstva. Po

prehliadke by sa mali včelstvá roztriediť do troch skupín podľa obsadenosti rámkov. Ak si to situácia vyžaduje, pridávajú sa do plodiska panenské alebo svetlé plásty. Koncom mesiaca môže u niektorých včelstiev nastať potreba pridania prvého medníka. Všetko závisí od počasia. V apríli zvykne tiež rozkvitať čerešňa, čo je signál na pridávanie medzistienok a rozširovanie včelstva.

text a foto: **Dávid Štuller**

Greenwashing 3 – Separovaním k zelenším zajtrajškom... Či?

V dnešnom blogu som sa pôvodne chcel venovať iba hliníkovým plechovkám ako údajnej ekologickej spásy (čo, mimochodom, vôbec neplatí).

Ako som ale písal viac, stále mi do popredia vyskakovala téma samotnej recyklácie a problémov s ňou spojených.

Preto som sa rozhodol, že tento článok budem venovať práve recyklácii, a pokúsim sa v skratke vysvetliť, prečo by sme sa na ňu nemali upínať ako na ekologické riešenie problémov s odpadom, najmä tým obalovým (o samotnej recyklácii odpadu by sa dal napísať román). Hliníkovú plechovku však sem-tam použijem ako názorný príklad.

Ak si pozriete definíciu recyklácie na internete, zistíte, že je to proces opätovného využitia už predtým použitých materiálov a produktov. Recyklácia zabraňuje plytvaniu zdrojov, redukuje spotrebu surových prírodných materiálov, redukuje množstvo uskladnených odpadov a spotrebu energie, čím prispieva k redukcii emisií skleníkových plynov oproti použitiu surových materiálov. Toto všetko v teórii platí.

Niektoré spoločnosti (najmä tie, čo sa tým živia) prezentujú recykláciu ako cestu k zelenšej budúcnosti a na plechovkách si môžete prečítať nápis, že ide o 100 % recyklovateľný, a teda ekologický obal. Aj toto teoreticky platí. No prax má priveľa ALE, ako uvádzam nižšie.

Reálne čísla recyklácie:

Toto čítanie vás možno sklame, no realita je taká, že stopercentné separovanie sa nerovná stopercentnej recyklácii. Najhoršie je na tom pravdepodobne plast, kde to nie je ani tretina. Priemer EÚ je cca 30 % recyklácie plastu, čo v praxi znamená, že ak priemerný občan vyseparuje 100 kg plastového odpadu, 30 kg sa ďalej zhodnotí a 70 kg putuje do spaľovne alebo na skládku. Smutné, však? Veľa pritom záleží na konkrétnej krajine, ako dobre má nastavený recyklačný systém. A ako je to možné? Príčin je viac, môže za to napríklad existencia veľkého množstva typov plastov v obehu, nemožnosť recyklácie niektorých typov plastov, ich kontaminácia, ako aj to, že s odpadom sa obchoduje ako s tovarom.

Putovanie po svete

Vedzte, že nielen vtáky migrujú zo severu na juh, ale robí tak aj váš odpad. Podľa Európskej stratégie pre plasty v obehovom hospodárstve a sprievodných dokumentov približne polovica plastu, ktorý sa u nás vyseparuje, putuje ďalej po svete a tento je spracovaný v tretích krajinách mimo EÚ, kde je nižšia kontrola dodržiavania environmentálnych štandardov.

Spotreba energie a materiálu

Napriek tomu, že sa recykláciou významne šetrí energia potrebná na výrobu prvotného materiálu, stále je tu značné množstvo energie, ktoré potrebujete na vykonanie samotnej recyklácie. Pri recyklovaní hliníka ušetríte síce až 95 % energie potrebnej na výrobu nového materiálu, stále však miniete 0,1 % svetovej spotreby energie.

Za spomenutie tiež stojí Jevonsov paradox. Je to ekonomický jav, podľa ktorého technologický

pokrok prinášajúci efektívnejšie využívanie určitého zdroja nevedie k jeho nižšej spotrebe, ale paradoxne k jej zvýšeniu kvôli vyššiemu dopytu po tom zdroji. Na príklade hliníkových plechoviek – ak by plechovky nahradili plast ako dominantný obalový materiál, viedlo by to k zvýšeniu ťažby prvotnej suroviny, čo by spôsobilo obrovské environmentálne škody.

Znehodnocovanie materiálu (downcycling)

Pri recyklácii dochádza tiež k postupnému znehodnocovaniu suroviny, až kým nie je už ďalej použiteľná. Často sa to deje pri viackrát spomínaných plastoch. Niektoré plasty sa môžu recyklovať iba raz, niektoré viackrát, no vždy časom dôjde k ich znehodnoteniu.

V súčasnosti sa tiež propaguje recyklácia plastu na novú posteľnú bielizeň alebo šaty. Tu si ale treba uvedomiť, že takýto nový produkt sa už ďalej nedá recyklovať a tiež že pri každom praní sa z neho uvoľňujú mikroplasty do odpadových vôd. Nehovoriac o tom, že takýto materiál je zlý pre pokožku a môže spôsobovať rôzne ochorenia. Preto by sme sa „plastovým“ šatám mali úplne vyhybať.

Nakladanie s odpadom je biznis

Zjednodušene povedané, po vyseparovaní odpadu sa s ním narába ako so surovinou určenou na obchodovanie. Takýto model teda sleduje ekonomické záujmy firiem narábajúcich s odpadom. V praxi to znamená, že ak klesne hodnota nejakého druhu plastu, firmy oň stratia záujem a nemusia sa ďalej zhodnocovať, a tak namiesto recyklácie putuje rovno do spaľovne/na skládky.

Zároveň môže nastať situácia, že niektoré druhy odpadu sa recyklovať neoplatí, lebo cena recyklovaného materiálu je vyššia ako cena nového, čistého materiálu. Ako je to vôbec možné? Ak sa niečo riadi voľným trhom, ktorý na dopady na životné prostredie pozerá ako na externalitu (presun nákladov na iných), niet sa čomu diviť.

Geopolitické rozhodnutia

Alebo nastanú geopolitické rozhodnutia svetového rozsahu, ako napríklad rozhodnutie Číny koncom roka 2017 o zákaze dovozu plastov, čo spôsobilo obrovské problémy v svetovom toku plastového odpadu. Predtým sa tam dovážalo až 85 % plastového odpadu EÚ.

A tak ďalej. Recyklácia je jednoducho stále príliš problematická na to, aby sme si z nej urobili cieľ. Aby ste ma nechápali zle, ja nemám nič proti separovaniu odpadu a recyklácii, sám triedim každý jeden maličký odpad v našej domácnosti. V prvom rade, ako uvádzam

nižšie, sa snažím eliminovať množstvo odpadu čo najviac a až potom riešim, do ktorej nádoby patrí odpad. Recyklácia by nemala byť cieľom, ale iba jedným z krokov na ceste k zdravej planéte.

A čo s tým môžeme urobiť? Pomôže nám sedliacky rozum a takzvaná odpadová pyramída.

Odpadová pyramída pripomína budovu Slovenského rozhlasu v Bratislave, pretože je to pyramída otočená naopak. Na vrchole, ktorý je v tomto prípade najširší, je uvedený najlepší spôsob nakladania s odpadom a na spodku/v cípe ten najhorší. Poradie je nasledovné: 1. nevytvárať odpad (zero waste), 2. znova využiť odpad (upcycling), 3. recyklovať, 4. energeticky využiť (napr. spálenie) a 5. skládkovať.

Takže z uvedeného vyplýva, že najlepšie je odpad nevytvárať! Starý dobrý sedliacky rozum, však?

Skvelou informáciou je, že čoraz viac občianskych združení, známych osobností a aj bežných ľudí (chcel som napísať obyčajných, ale, no, viete...) propaguje zero waste štýl, teda podľa možností bezodpadové fungovanie. Toto vnímam ako skutočnú cestu a riešenie problému s odpadmi.

Pretože ak odpad nevytvárate, nemusíte riešiť, či ste ho dobre vyseparovali, či sa skutočne recykluje a či nakoniec neprecestuje polku sveta, aby skončil v nejakom oceáne.

Na záver uvádzam krátky sumár opatrení, ktoré sú podľa mňa vhodné na správne riešenie problému s odpadom:

- 1, fungujme čo najviac zero waste – teda skúsme odpad nevytvárať,
- 2, propagujme koncept bezodpadového fungovania všade, kde to je možné, napr. vo firmách, na školách, na úradoch,
- 3, pre kolegov environmentalistov – separovanie a recykláciu v rámci envirovýchovy vyučujme iba ako súčasť celkového obrazu nakladania s odpadmi, pričom propagujme hlavne zero waste,
- 4, recyklujme, až keď to inak nejde.

V ďalšom čísle budeme spolu snívať – aké by to bolo, keby boli (takmer) všetky obaly zálohované a vracali by sa do obchodov podobne ako pivové fľaše? Skutočne to musí byť iba sen?

Michal Kutlík,
OZ Pestrec

Tento článok bol publikovaný na blogoch Denníka N.

DO PRÁČIE
NA BICYKLI

REGISTRÁCIA
od 1. apríla na
WWW.DOPRACENABICYKLI.EU

VEZIEMESA
V TOM SPOLU

Dekáda akvizícií – zbierame – rozširujeme – informujeme

Múzeum je vedecká inštitúcia, ktorá zhromažďuje, triedi, odborne uchováva a ďalej vedecky spracováva zbierky hmotných i nehmotných dokladov o spoločenskom a kultúrnom vývine človeka a spoločnosti, o vývoji a zmenách prírody a prostredia.

Jednou z jeho činností je aj akvizícia, čo znamená nadobúdanie, získavanie.

V Pohronskom múzeu sa pri nadobúdaní predmetov riadime Akvizičnou politikou Pohronského múzea. Predmety získavame štyrmi spôsobmi: darom, kúpou, prevodom a zberom. Najdôležitejší spôsob získavania je dar. Predmety získané zberom sú výsledkom odbornej činnosti – výskumu našich pracovníkov. Pri „príchode“ je ku každému predmetu vypracovaná dokumentácia, ktorá pozostáva z návrhového listu a potvrdenia o prevzatí. Podľa toho, či ide o dar alebo kúpu, vypracuje sa darovacia alebo kúpna zmluva. K ďalším dokumentom patrí zoznam, ktorý je vypracovaný, ak je predmetov od jedného zdroja viac. V prípade zberu sa vypracováva dokumentačný list. Vec sa stane zbierkovým predmetom až potom, čo zasadne komisia na tvorbu zbierok, ktorá pozostáva z odborných pracovníkov múzea a dvoch externých odborníkov. Aj tu je vypracovaný dokument – zápisnica zo zasadania komisie na tvorbu zbierok. Veci sa stanú zbierkovými predmetmi, do konca príslušného roka sú označené prírastkovým číslom a vypracovaná je prvostupňová evidencia. Zbierkový predmet prevezme do rúk konzervátor, ktorý ho očistí alebo, ak si to vyžaduje, zreštauruje. Do dvoch rokov od nadobudnutia je každému zbierkovému predmetu priradené evidenčné číslo podľa druhu zaradenia (história, etnografia, archeológia, numizmatika, technika, geológia, zoológia...), a teda je vypracovaná druhostupňová evidencia. Zbierkový predmet sa buď vystaví v stálej expozícii, alebo je uložený v depozite, kde čaká na príležitosť byť vystavený. Depozitár je verejnosti neprístupný priestor, kde sú za stálych klimatických podmienok uložené zbierkové predmety. Primárnym cieľom je bezpečné uloženie a ochrana predmetov.

V tabuľke prinášame štatistiku počtu zbierkových predmetov získaných v poslednej dekáde (2010 – 2020). V Pohronskom múzeu máme k 31. 12. 2020 18 145 kusov predmetov (8 249 prírastkových čísel), z ktorých je aktuálne vystavených 1 321 ks.

Rok	Počet kusov	Počet prírastkových čísel
2010	412	204
2011	221	160
2012	465	390
2013	763	247
2014	88	76
2015	807	384
2016	176	139
2017	451	383
2018	601	367
2019	503	394
2020	648	461

Ďalej si priblížime po jednom zaujímavom predmete z každého roka.

Krížik nástenný sme získali v roku 2010. Pochádza z hrnčiarskej dielne Jána Schniera, ktorú vybudoval na prízemí v budove bývalej synagógy.

Krížik visel nad dverami v kuchyni. Vyrobený bol po roku 1900. Kríž je z dreva, na konci ramien oplechovaný. Nad postavou ukrižovaného Ježiša sa nachádza slnko, nad ním tabuľka s nápisom INRI. Pod Ukrižovaným je lebka s prekríženými hnatmi. Kríž je široký 7 cm a má výšku necelých 17 cm.

Z akvizície z roku 2011 si predstavíme dámske hodinky z 19. storočia. Neveľké hodiny – priemer 3,3 cm – sú dvojplášťové a strieborné. Ciferník je biely, smaltovaný. Rímske číslice označujú hodiny a arabské číslice určujú minúty. Pod pôvodným sklíčkom sa, žiaľ, nezachovala minútová ručička. Hodinky sú na vrchnom plášti z oboch strán zdobené gravírovaním – rastlinnými a geometrickými motívmi. Predmet pochádza pravdepodobne ešte z pôvodnej zbierky Antona Solčianskeho, zakladateľa múzea.

Skrinka na koreniny pochádza z domácnosti kachliarskeho majstra Jozefa Benča st. z Novej Bane. Predpokladáme, že bola vyrobená medzi rokmi 1925 – 1950. Do múzea sa dostala darom v roku 2012. Je vyrobená z dreva a má šesť väčších a šesť menších porcelánových zásuviek. Ich čelo je maľované kvetinovým dekorom a sú na nich názvy korenín. Zásuvky sú na spodnej strane značené výrobcom – Kravsko, n. p. Skrinka má vzadu dierky na zavesenie.

Z roku 2013 sme vybrali trofej z hasičskej súťaže, ktorú získali novobanskí dobrovoľní hasiči. Trofej má tvar skleneného pokálu na

kovovej nůžke s kovovým vekom. Udelená bola 18. júna 1994. Dobrovoľný hasičský zbor Nová Baňa ju získal v štátnej súťaži požiarnych družstiev, v okrensom kole v Sandriku. Trofej je vysoká 31 cm. Patrí síce k novším zbierkovým predmetom, ale

ale kolekcia hasičských ocenení je ozdobou nášho fondu. Z domácnosti po Nagyovi, lekárnikovi, a jeho manželke Lýdii, rod. Cservinkovej, dcéry lekárnika Ladislava Cservinku, pochádza lopatka na dezert z postriebrenej alpaky. Na tele lopatky je gravírovaný rastlinný vzor: kvety a listy. Rukoväť je zdobená súborom vodorovných línií a značkou výrobcu. Lopatka bola vyrobená v továrni Sandrik, Dolné Hámre, počas prvej Československej republiky. Má dĺžku 25 cm a v najširšom mieste meria 6,3 cm.

V Pohronskom múzeu máme aj krásnu zbierku vianočných ozdôb. Na začiatku decembra 2020 sme ich vystavili v našich priestoroch, ale situácia, žiaľ, neumožnila návštevníkom vidieť ich. Z fondu sme vybrali párík muchotrávok. Sklené fúkané vianočné

bola mačka. Návrh si dala patentovať. Do múzea sme v roku 2017 získali kozu. Tieto hračky boli vyrábané v rokoch 1961 – 1981 firmou Fatra Napajedla z vyfukovaného PVC. Kozu má rohy,

nohy a briadku modrej farby, hlavu čiernu, ako aj harmonikové telo.

V roku 2018 nám bol pri príležitosti autorskej výstavy Plstené inšpirácie podarovaný obraz Spievajúci les. V roku 2015 ho vytvorila pani Eva Pokorná, výtvarná pedagogička a výtvarníčka. Obraz sme zaradili do fondu umenie a je

vytvorený technikou plstenia z farebnej ovčej vlny. Na obraze sú vytvorené plastické konáre, listy, kvet v ľavej dolnej časti a letiaci vtáčik, ktorý najviac vystupuje do priestoru (až približne 16 cm). Jeho rozmery sú 110 x 96 cm.

Hneď na začiatku roka 2019 sme dostali zaujímavý a jedinečný prírastok do zbierok – drevené ležadlo. Pochádza zo Starohutskej ulice. Do múzea ho priniesol darca, ktorý ho našiel na povale v dome po starej mame. Podľa nášho odhadu bolo ležadlo vyrobené medzi rokmi 1918 – 1938. Ležadlo má drevenú konštrukciu a je vypletané slameným

povrieslom. Nenachádzajú sa na ňom žiadne klince ani skrutky. Ležadlo slúžilo ako mobilné lôžko pre paholka a nachádzalo sa väčšinou v maštali.

Výstava „Ako sa budovali krajšie zajtrajšky“ priniesla do zbierok niekoľko zaujímavých predmetov. Jedným z nich je „dopravný prostriedok nášho detstva“ – trojkolka. Konkrétne táto bola vyrobená niekedy v 50. rokoch v Československu. Kovový rám je žltej

ozdoby pochádzajú z pozostalosti po Jánovi Tužinskom. Hríbiky – muchotrávky sú vysoké 8 cm.

Niekedy v prvej polovici 20. storočia bol vyrobený predmet prijatý do zbierok v roku 2016. Ide o stroj na domácu výrobu zmrzliny značky Ideál. Pozostáva z dreveného vedierka, kovového miešača s drevenou rúčkou a porcelánovej valcovitej nádoby na zmrzlinu. Na nádobe je značka firmy – porcelánky Ditmar Urbach /Made in Czechoslovakia/. Stroj pochádza z domácnosti tabulárneho sudcu Karola Bočeka.

Z obdobia socializmu pochádza kultová harmoniková hračka. Hračky s harmonikovým trupom navrhla Libuše Niklová a najznámejšia

farby, kolesá z gumy sú červené, sedadlo čierne, kožené. Biatník je zo strieborného plechu.

My, pracovníci múzea, sme vďační za každý jeden predmet, ktorý nám darujete. Myslite na nás, keď budete opravovať domy po svojich prarodičoch, a nehanbite sa osloviť nás. Pre vás to môže byť nepotrebná vec, neznáma postava na fotografii, ale pre nás môže mať cenu zlata.

text a foto: **Mgr. Katarína Stredáková**, Pohronské múzeum

DÁVAME DO POZORNOSTI

NAD BREHAMI JASNÍ MESIAC ZVEČERA VICHODÍ...

Všetko začalo veľmi dávno

Vari niet historika, ktorý by vedel určiť dátum, keď si začal ľud spievať. Nikto nevie, kedy a ako vznikla prvá ľudová pieseň. Ale vieme, že ľud si spieval pri každej príležitosti. Či už to bola radosť, či smútok, nech sa už v duši či v živote človeka dialo čokoľvek, ľud si spieval.

Čas plynul ticho a pomaly, na bolesť sa zabúdalo, radosť sa menila na bežnú realitu, piesne sa však vždy rodili nové, menila sa realita a aj piesne. Na staré sa zabúdalo, nové sa časom tiež stávali minulosťou a nikto si nemôže spomenúť, čo nám naši predkovia chceli piesňami povedať. Neboli žiadne sociálne siete, aby sa mohli posťažovať, pochváliť či len tak voľne vyjadriť, čo majú na srdci.

Spoločnosť je v dnešnej dobe, hlavne posledný rok, presýtená rôznymi výrazmi, ktoré bežný Slovak nikdy nepočul a teraz toho má už plné zuby. Infekcia, skrining, vírusy, pozitívne, negatívne testy, mutácia, pandémia, covid, koronavírus, lockdown... Ľudia sú uzavretí v „bublinách“ v domovoch. Ako radi by namiesto týchto výrazov počuli niečo ľudové, folklórne, možno piesne... Radi by počuli to, čo mali a majú radi, a medzi to, čo im robí radosť, určite nepatria všetky tie strašné výrazy. Už len spomienka na nedávnu dobu, keď sa ešte mohli organizovať festivaly, spoločenské stretnutia, jarmoky...

Éj, bolo by tak zaníť si „Zahučali hory, zahučali lesy,“ [kdeže sa podeli, kdeže sa podeli moje mladé časy:]

Nuž, keď sme už zavretí vo svojich „bublinách“, mnohí by sa určite chceli vrátiť do svojej mladosti. Kofki starší ľudia si hovoria, že „za našich čias to bolo lepšie!“ A nebolo? Veru bolo! Tak teda, vráťme sa aspoň spomienkami do tých čias a snažme sa menej počúvať to, čo sa teraz tak často objavuje v každých správach: „Prekonali sme rekord obetí na covid-19...“ Bf!

Návraty minulosti

Tak ako čas, ten neúprosný nepriateľ-priateľ, berie všetko, čo bolo, ten istý čas zapríčinil aj to, že aj ja som pomaly zabudol na to, na čo by som nemal. Do reality ma vrátila spomienka jednej vynikajúcej priateľky, Zuzanky Mihálkovej, ktorá mala ako grafička účasť na realizácii publikácie ľudových piesní, Spevníka ľudových piesní Rozálie Michalčovej „Nad Brehami jasní mesiac zvečera vichodí...“

Na svojej facebookovej stránke sa vrátila k spomienkam z minulosti súvisiacimi s touto knihou. Keď sme jej ju v marci 2017 doniesli, okrem iného napísala:

„Dnes som prežila krásne popoludnie s úžasnými ľuďmi, priateľmi, s Ankou a Tonkom z Brehov. Priniesli mi knihu Spevník ľudových piesní Rozálie Michalčovej „Nad Brehami jasní mesiac zvečera vichodí...“, ktorú som graficky spracovávala. Je to úžasne krásny pocit držať hotovú knihu – klenot – môžete ju pohladiť, prelistovať... Ďakujem.“

Jej slová sú prajdivé a nestrácajú na význame ani v prúde času. Knihu, ktorú sme ja a Anka priviedli na svet, nazvala „hotovým klenotom“.

Je to ozaj klenot, aj keď my dvaja sme za pomoci

mnohých ochotníkov iba pozbierali úrodu našich predkov, očistili, osušili, pretriedili a ukázali svetu. Pri mnohých piesňach už nie je známe meno autora, ale jedno je isté, a sice, že autorom všetkých je ľud. Niektoré majú známeho autora, pričom každá má svojho interpreta v danom čase.

Zo zápisok Rozálie je unikátny spevník

Zuzka okrem iného nasmerovala čitateľov, aby si o tejto knižke, o tomto klenote prečítali viac aj v článku, ktorý priniesol portál ziar.dnes24 zo zdroja TASR 7. januára 2017, pod názvom „Po dedine chodila s husľami a šmirákom...“ My to prípadným záujemcom a čitateľom uľahčíme a okrajovo im priblížime príbeh aktívnej dobrovoľníčky, učiteľky z Brehov, už nebohej Rozálie Michalčovej, rodenej Šalkovej, a jej zbierky piesní.

Učiteľka Rozália zozbierala piesne doslova za pochodu. Vďaka jej dcére a jej partnerovi je z jej práce zaujímavá publikácia.

Aktívni seniori z obce Brehy si na svoje konto pripísali ďalšiu zaujímavú publikáciu. V uplynulých dňoch vydali Spevník ľudových piesní Rozálie Michalčovej „Nad Brehami jasní mesiac zvečera vichodí...“ Kniha obsahuje celkom 525 ľudových piesní z tekovského regiónu, ktoré v rokoch 1930 až 1960 zozbierala spomínaná učiteľka Rozália Michalčová.

„Moja mama Rozália Michalčová zbierala po dedine piesne, čo spievali starí ľudia. Chodila s husľami, písala si to na šmirák a potom doma prepisovala,“ priblížila Anna Lizáková, rodená Michalčová, ktorá spolu s Antonom Stašovom knihu zostavila. Piesne posielala do vtedajšieho Československého rozhlasu, Slovenskej akadémie vied či Matice Slovenskej, ktoré ich dodnes dokumentujú.

Po rokoch sa Lizáková rozhodla obetavú prácu svojej mamy zavŕšiť vydaním spevníka. Na začiatku bol zoznam viac ako 500 piesní, notové záznamy však chýbali. Ich kompletné znenie museli zostavovatelia práce zháňať. Po určitom čase sa im podarilo získať viac ako 100 piesní zo Slovenského rozhlasu Bratislava a z hudobného odboru Slovenskej akadémie vied celkom 404 piesní. Piesne sú zaznamenané v pôvodnom znení a rozdelené sú podľa druhu do viacerých skupín, ako napríklad žartovné, vojenské, svadobné a podobne. Zachytené sú v rôznych rokoch aj s menami ľudí, ktorí ich spievali. Rozália Michalčová je sama autorkou niekoľkých z nich, ako napríklad „Jaj, mamička, z'fe robíte“ či „Kupujte mliečnicku“. Druhá menovaná je podľa Lizákovovej dokonca akousi nepísanou hymnou Brežanov.

Veľký podiel dôchodku Lizákovovej a Stašova išiel práve na vydanie publikácie. Výťažok z jej predaja chcú použiť na financovanie ďalšej publikácie. Za tento klenot by nemal byť problém obetovať 15 eur za 1 ks. Anton Stašov prezradil, že v jeho počítači už čaká na

dokončenie ďalšia práca, tentoraz venovaná vystahovalectvu, ku ktorému majú veľké množstvo obrazového aj textového materiálu.

Z obsahu knihy

Nebudem analyzovať presný proces vzniku knihy, ale vrátim sa trošku do minulosti, ako sme zachránili krásne a neoceniteľné dedičstvo našich predkov. Mesiac nad Brehami vždy jasne svieti, vodička „ces tie Brehe“ vždy tečie, to nie je nič zvláštne. Každý o tom vie a povie si: „No a čo?“ Lenže ako tento prírodný úkaz vedeli vyjadriť naši predkovia v piesni, dnes už vie len málokto.

Hneď v úvode tejto knihy je prvá pieseň z kategórie LÚBOSTNÁ spojená práve s týmto faktom. Vieme, kto sa pred viac ako šesťdesiatimi rokmi snažil túto pieseň zapísať, kto ju zaspieval a vieme aj, kam ju zaradiť. Piesne v tejto knihe sú rozdelené do týchto skupín: balady, svadobné, žartovné, mládenecké, vystahovalecké, vojenské, pytliecke, zbojnícke a pijanské (plus spomínané lúbostné). Bolo by veľmi ťažké charakterizovať jednotlivé skupiny, nielen ešte jednotlivé piesne.

Každá pieseň obsahuje veľa ľudových múdrostí a je popretkávaná aj vlastnými skúsenosťami, je studnicou nenahraditeľných múdrych slov. Z týchto „studníc múdrostí“ sa dajú vyčítať aj politické názory z vtedajšej doby a sociálne pomery. Na svoje si môžu prísť aj etnológovia či antropológovia kultúry. Bez preháňania sa dá tvrdiť, že aj kriminalisti pri vyšetrovaní prípadu z minulosti by z piesní mohli veľa vyčítať.

Na základe textov piesní sa tiež dá porovnať myslenie ľudí a ich intelekt, pracovná činnosť, spôsob oddychu, relaxácie či celkový spôsob života. Zistíme z nich aj to, ako to bolo v jednotlivých rodinách, ako sa ľudia obliekali, čo jedli. Priblížia čitateľom, čo robili susedia cez sviatok, čo cez týždeň. Ľudoví umelci do piesní text vložili tak šikovne, že poslucháč si v momente vie predstaviť, čo sa v rodine či v dedine stalo a čo sa ešte len stane.

„A ces tie Brehe...“

A ces tie Brehe...

Zapísala: R. Michalčová Lúbostná Spieva: M. Rizikiová, r. 1955

Mieme

A ces tie Bre - he vo - dič - ka te - cie, po - vie - dau
muoj mi - li že ma už ňe - kse.

2 verš/ A keď ma ňekse, ja ňebanujem, /:ja smútok ňedržíim, ňimam ho za kím.:/

„Pisali ženi mužom...“

56/425

Pisali ženi mužom...

Zapísala: R. Michalcová

Žartovná

Spieva: A. Klongová, r. 1955

Mierne

Pí - sa - li že - ni mu - žom do voj - ni, a - bi tá voj - na
 gl - ho tr - va - la, le - bo keď sa voj - na po - mi - ňie, po - mi - ňie,
 aj pot - po - ra že - nám po - tom za - hi - ňie.

2 verš/ Keť som ja doma muža mávala, rostrhanú sukňu som nosela, /:afe čilej, keť uš muža na vojne mám,

aj červenu sukňu /lagovie topánke/, aj frajera mám.:/

Len čo sa táto kniha dostala do povedomia kultúrnej obce, získala ocenenia nie len pre jednotlivcov.

Ocenenia

Mjartanovo Sebedražie – celoslovenská súťaž v etnologickom výskume – bola udelená CENA STAROSTU OBCE SEBEDRAŽIE (7. 10. 2018) za publikáciu „Nad Brehami jasní mesiac zvečera vichodí...“ (Spevník ľudových piesní Rozálie Michalcovej).

Odborná porota Mgr. Silvia Letavajová, PhD.; PhDr. Katarína Nádaská, PhD.; PhDr. Marián Žabenský, PhD., vyhodnotila publikáciu takto:

„Publikácia Spevník ľudových piesní Rozálie Michalcovej, rod. Šalkovej, autorov Antona Stašova a Anny Lizákovej je zbierkou 525 ľudových piesní. Na práci oceňujeme nielen bohatý piesňový materiál, ktorý pochádza z viacerých oblastí Slovenska, je zapísaný v pôvodnom znení a doplnený notovými záznamami, ale aj jeho vhodnú klasifikáciu a doplnenie o etnografické údaje, ako je rok zápisu, meno zberateľa a interpreta či obrazové prílohy.“

Organizátori: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi; Katedra manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty UKF v Nitre; obec Sebedražie; hlavný partner – Fond na podporu umenia.

PhDr. Ján Mjartan, DrSc., prvý Slovák – profesionálny etnograf na Slovensku, zakladateľ modernej etnológie na Slovensku, nestor slovenskej národopisnej vedy, nám zanechal odkaz: „Všetko, čo som v živote robil ako pedagogický a vedecký pracovník, považujem iba za službu svojmu národu a svojej slovenskej vlasti.“

Tieto naše ľudové piesne patria ľudu, teda aj Brežanom. Naši predkovia za svojho života vytvárali okrem hmotných hodnôt aj kultúrne hodnoty a zanechali nám kultúrne dedičstvo práve vo forme ľudových piesní. Rozálie Michalcová, rodená Šalková, okrem svojej pedagogickej práce zozbierala piesne ľudu, znotovala ich a zanechala nám tiež odkaz: „My Speváci, speváčky a ja, zberateľka brežských piesní, si želáme len to, aby ste ich prijali s takou láskou a úctou, s akou sme sa ich my od starších

ľudí učili, s akou sme ich ďalším generáciám odovzdávali a doteraz uchovali.“

Toto kultúrne a duševné dedičstvo prevzali od pamätníkov a spracovali do knižnej podoby Anton Stašov a Anna Lizáková. Cena patrí vám, drahí naši pamätníci, vám, súčasní obyvatelia nielen Brehov, ale aj celého kultúrneho národa. Nielen tým, ktorí sa spevu venujú, ale bez výnimky každému.

Poznámka autorov: Ceny získali aj iné publikácie, ktoré sme publikovali.

Srdce na dlani

Centrum dobrovoľníctva v Banskej Bystrici oceňovalo dobrovoľníkov a dobrovoľníčky – ľudí, ktorí svojou výnimočnou a veľmi prospešnou dobrovoľníckou prácou inšpirovali a povzbudili ostatných.

V roku 2016 bolo udelených 12 ocenení, sfdc, a medzi ocenených patrila aj Rozálie Michalcová (in memoriam), v kategórii dobrovoľníctvo v kultúre a umení. Súčasne pri tejto príležitosti prebehol aj krst knihy. Ceny najlepším dobrovoľníkom odovzdávali prvý viceprimátor mesta Banská Bystrica Jakub Gajdošík, prorektor UMB Alexandra Bitušíková a riaditeľka nadácie Zdravé mesto Beata Hirt.

Za ocenenú prevzali cenu jej dcéry Mária a Anna, rodené Michalcové. Starosta obce Brehy Ing. Juraj Tencer bol krstným otcom knihy. Týmto aktom bola kniha, zberateľka a autori ocenení a kniha bola verejnosťou uznaná za hodnotný klenot ľudovej tvorby.

Piesne bez autora a s autorom

Veľmi nás potešila skutočnosť, že sme počuli práve túto pieseň, ktorú zložila R. Michalcová, na verejnosti, napríklad na jarmokoch, po celom Slovensku. Keď sme sa napríklad na jarmoku v Hronskom Beňadiku opýtali speváčok, či vedia, kto túto pieseň zložil, nevedeli, vraj je to ľudová pieseň bez autora. Keď sme ich informovali, aká je skutočnosť, a mali sme so sebou aj výtlačok spomínaného spevníka, ihneď si ho kúpili. Veľmi nás potešilo, že o túto knihu mali záujem aj ľudia zo širokého okolia, ktorým sme ju na požiadanie posielali poštou. Dokonca jedna záujemkyňa, ktorá pochádza z Prešova, sa nejakým spôsobom o tejto knihe dozvedela a zastavila sa u nás na Brehoch, aby si ju kúpila.

Starosta obce Turany nad Ondavou Mgr. Ján Jakubov prejavil tiež záujem o tento spevník ako pre seba, tak aj pre svojich známych a pre ich rodáčku, známu speváčku Mariku Gombitovú. Pôvodne sme jej ju mali pri jej návšteve rodnej obce odovzdať osobne, ale to sa nám nepodarilo.

Pri plavbe po Dunaji, ktorú zorganizoval knieža Dr. Ing. Juraj Radziwill Anoškin, bola na palube lode hosťom aj populárna osobnosť a diva slovenskej hudobnej scény Beáta Dubasová. Samozrejme, že tento spevník od nás veľmi rada prijala. Nuž, nielen ľudoví speváci si radi pozrú piesne ľudu, ale aj populárne osobnosti.

Keď sme sa s Ankou zúčastnili súťaže Koleso šťastia, ktoré moderoval Lukáš Adamec, Lukáš požiadala Anku, aby pre neho zložila pieseň. Žiaľbohu, Anka nemá také vlohy ako mala jej

mamka. Tento známy spevák si však môže v našej knihe zalistovať a sám si vybrať pieseň, aká sa mu páči.

„Kupujte mliečničke“ v Rádiu Regina

Keď som počul spievať pieseň „Kupujte mliečničke“, ktorú zložila R. Michalcová, v Rádiu Regina Stred, a Mgr. Miroslav Dudík ju uvádzal, že je to ľudová pieseň bez autora, tak som s Ankou ihneď reagoval. Anka oznámila páňovi Dudíkovi okrem iného i toto:

„Táto pieseň ‚Kupujte mliečničke‘ nie je ľudová, ktorá nemá autora, ale autorkou textu a nápevu je Rozálie Michalcová (rodená Šalková). Aby jej meno bolo prezentované, to je želanie mojej alebojej mamky – autorky, ako aj moje. Moja mamka Rozálie Michalcová, rodená Šalková, sa snažila zozbierať piesne z nášho regiónu, ktoré mali záber v rámci celého Slovenska. Naša obec Brehy je známou hrnciarskou obcou. Hrnčiari rozvážali hlinený riad po celom Rakúsko-Uhorsku a touto cestou, ako aj vďaka manželstvám Brežanov so ženami z iných regiónov sa k nám dostali rôzne piesne.“

Moja mamka piesne zbierala ťažkou cestou aj so svojimi deťmi, teda aj so mnou, chodila po dedine, počúvala piesne, zapisovala texty do zošitov, doma ich znotovala a v rokoch svojej aktivity (žila 1915 – 1992) zozbierala viac ako 525 piesní. Zapísala ich do notovej osnovy a poslala do Československého rozhlasu, do SAV a pod. Tieto materiály ostali zabudnuté, niektoré sa však dostali na verejnosť.

Dňa 25. 5. 2008 som požiadala Ústav hudobnej vedy SAV o zaslanie materiálu a na základe toho a písomnej pozostalosti po smrti mojej mamky v roku 2016, v spolupráci s A. Stašovom a inými zložkami som vydala publikáciu Spevník ľudových piesní Rozálie Michalcovej pod názvom ‚Nad Brehami jasní mesiac zvečera vichodí...‘, ktorá obsahuje 525 znotovaných piesní (Knihu máme k dispozícii.). Spomeniem hlavne piesne ako ‚Kupujte mliečničke, hrnce aj rajničke...‘, ‚Jaj, mamička, zle robíte, za hrnciara ma siľfíte...‘, ‚Ňebanuj, dťioučatko, že som k vám chodievau...‘ a iné.

K tej prvej piesni vám zasielam kópiu, ktorú v roku 1958 zaslala moja mamka do ústavu hudobnej vedy, a to dokazuje aj pravdivosť slov autorky, že je to jej vlastná skladba.“

Náprava nastala, dnes už počujeme túto skladbu uvedenú aj s menom autorky.

Nuž teda, tak to bolo

Vzdajme úctu duševnému a kultúrnemu dedičstvu našich otcov, pospomínajme si na ich život aj na našu minulosť, prelistujme si túto knihu piesní. Keď sme sa po určitej dobe stretli s jedným záujemcom, ktorý si ju kúpil, pýtali sme sa ho, prečo si ju kúpil, či ju niekomu daroval, alebo... Jeho odpoveď nás prekvapila a potešila: „Ja nóty nepoznám, nie som hudobník, ale text každej piesne ma veľmi potešil a milo prekvapil. Každé slovo malo veľký význam a celú knihu som čítal ako román všetkých žánrov. Dozvedel som sa veľa zo života vzácnych ľudí.“ Treba k tomu viac slov?

Anton Stašov (0908/571410)
 a Anna Lizáková (0905/185061)
 foto: archív A. Stašov, A. Lizáková

JARNÉ POŽIARE V LESOCH

Lesy pokrývajú veľkú časť nášho územia. Rozloha Slovenska je 4 903 397 ha, z ktorej pripadá na lesy až 2 006 939 ha. Najnižšiu lesnatosť majú nížiny, ktoré sa vyskytujú najmä na západe a východe Slovenska. Naopak, vysokou lesnatosťou sa vyznačujú práve územia stredného Slovenska, kam patrí aj náš Banskobystrický kraj. Slovenské lesy majú mnohých majiteľov, sú nimi štát, spoločenstvá, fyzické osoby, obce a mestá, cirkev, družstvá aj neznámi vlastníci. Najväčší podiel na vlastníctve lesov má štát, predstavuje 42,3 % z celkovej výmery lesov SR.

Význam lesa je neoceniteľný, jednak preto, že je nevyhnutný pre život a má rekreačnú funkciu (poskytuje nám kyslík, oddych...),

ale aj z hľadiska hospodárskeho (drevná surovina). Ľudia sa však k lesu často správajú ľahostajne a nezodpovedne, čo súvisí aj s podceňovaním požiarneho nebezpečenstva, a to najmä teraz, v jarnom období. Po dlhom zimnom a chladnom počasí sa človeku žiada vyjsť si do prírody, kde si však často zakladá oheň, alebo sa snaží upratať si svoje pozemky nachádzajúce sa práve pri lesoch. Veľmi často upratovanie spočíva práve vo vypaľovaní suchej trávy a haluziny, konárov, ktoré sa nachádzajú na súkromných pozemkoch. Odtiaľ je už len krôčik k tomu, aby sa takéto vypaľovanie vymklo spod kontroly a rozšíri sa do nekontrolovateľného horenia. Les je teda nepretržite vystavovaný neustálemu vplyvu vonkajších škodlivých činiteľov, nielen

škodcov, ale aj zo strany ľudí. Pri požiaroch v lesoch vznikajú nielen veľké priame, ale aj nepriame škody, ktoré vznikajú nástupom druhotných škodcov a môžeme za ne považovať aj zvýšené náklady na odstraňovanie následkov požiaru.

Keď začne horieť les, väčšinou je už neskoro. Likvidácia takto vzniknutých požiarov je veľmi náročná, prináša so sebou množstvo komplikácií. Vo väčšine prípadov ide najmä o zľú dostupnosť a náročnosť prírodného terénu pre hasičskú techniku, nedostačujúce a nevyhovujúce vodné zdroje na hasenie, čo si vyžaduje nasadenie enormného počtu ľudí, ako aj nutnosť nasadenia veľkého množstva špeciálnej hasičskej a leteckej techniky.

Ak sa pozrieme na celkovú

štatistiku požiarov vzniknutých v prírodnom prostredí za rok 2020, na území okresov Žiar nad Hronom, Žarnovica a Banská Štiavnica ich bolo spolu 48 a priame škody sa vyšplhali na sumu cca 8 000 eur. Pri pobyte v prírode treba preto pamätať aj to, že častou príčinou vzniku požiarov je aj odhodená neuhášená cigareta či zápalka.

Pri zabezpečovaní preventívnych protipožiarnych opatrení zameraných na ochranu lesov pred požiarom je potrebné vychádzať z ustanovení povinností fyzických osôb ukotvených v §14 ods. 2 písm. a), b), c) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a tie sú: zákaz fajčiť a používať otvorený plameň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru; zákaz vypaľovať porasty bylín, kríkov a stromov a zakladat' oheň v priestoroch alebo na miestach, kde môže dôjsť k jeho rozšíreniu. V prípade zistenia porušenia citovaných ustanovení zákona o ochrane pred požiarom bude Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Žiari nad Hronom postupovať voči občanom – fyzickým osobám podľa § 61 ods. 4 zákona o ochrane pred požiarom a ukladať pokutu v prípade priestupkového konania až do výšky 331 eur, prípadne blokovú pokutu až do výšky 100 eur.

Na záver chceme ešte raz prízvukovať dodržiavanie všetkých opatrení na zabránenie vzniku požiarov nielen v lesoch, ale i v záhradách a na poliach a nutnosť opatrnosti, ostražitosť a zodpovedného konania nielen v tomto ročnom období, aby morálne, ale i finančné škody na majetkoch boli čo najnižšie, prípadne žiadne.

kpt. Ing. Denisa Mazúrová,
odd. požiarnej prevencie OR
HaZZ Žiar nad Hronom

Krajské riaditeľstvo
Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici

STOP ! VYPALOVANIU TRÁVY

Vypaľovanie porastov bylín, kríkov, alebo zakladanie ohňa v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu je **ZAKÁZANÉ!**

- Za porušenie tohto zákazu Vám hrozí vysoká sankcia
- Môžete spôsobiť požiar nevyčísliteľných škôd
- Ničíte ekosystém a ovzdušie

Nezabúdajte že jarné vypaľovanie je zakázané a aby to nedopadlo takto, nikdy to nerobte.....

V prípade požiaru volajte telefónne číslo 150 alebo 112

„Čas, ktorý budete venovať preventívnym opatreniam sa Vám určite opláti a následne ochráni zdravie a majetok Vás a Vašich blízkych.“

Zber konárov zo stromov a krovín v našom meste

V rámci zberu biologicky rozložiteľného odpadu je v našom meste možnosť individuálneho odvozu konárov a drevnej hmoty na ul. Železničný rad na vyčlenené miesto, z ktorého bude hmota putovať na spracovanie a energetické zhodnotenie.

Vďaka tejto forme energetického zhodnotenia BRO očakávame v roku 2021 v rámci mesta navýšenie percenta separácie, čo nám umožní zníženie zákonných poplatkov a úsporu finančných prostriedkov vynakladaných na zber a zvoz komunálnych odpadov.

Ak máte konáre a drevnú hmotu, ktorú potrebujete spracovať, prineste ju na uvedené miesto a pomôžete tak nám všetkým.

Ďakujeme všetkým občanom, ktorí túto formu využijú.

MsÚ

PONUKA SLUŽIEB NA CINTORÍNE

Technické služby mesta Nová Baňa ponúkajú záujemcom o úpravu a údržbu hrobových miest nasledovné služby:

- očistenie náhrobného kameňa
- odburinenie a skypenie pôdy
- zálievku kvetov a odstránenie odkvitnutých kvetov
- odpratanie lístia a snehu
- výmenu vody vo váze a odstránenie uvädnutých kvetov
- zapálenie kahancov
- fotodokumentáciu zaslanú na e-mailovú adresu

Balík služieb	Jednohrob	Dvojhrob	Hrob > 6 m ²
jednorazový	10,00 €	15,00 €	20,00 €
výročia, 2 x ročne	20,00 €	30,00 €	40,00 €
12 x ročne	100,00 €	150,00 €	180,00 €

V prípade záujmu nás neváhajte kontaktovať:

e-mail: tsnb.dmullerova@gmail.com

telefónne číslo: 0915 350 413

alebo osobne u kontaktnej osoby: Drahomíra Müllerová

Technické služby mesta Nová Baňa

AKTUÁLNE FUNGOVANIE MESTSKEJ KNIŽNICE MESTA NOVÁ BAŇA

Mestská knižnica mesta Nová Baňa umožňuje svojim čitateľom prostredníctvom výdajného okienka výpožičku kníh.

- Knihy sa objednávajú dva pracovné dni vopred prostredníctvom e-mailovej alebo telefonической komunikácie, alebo s využitím on-line katalógu Nová Baňa

• kniznica@novabana.sk,

• kniznicanb@gmail.com,

• 045/67 82 890 – počas pracovných dní v čase od 7:30 do 15:30 hod. (obedná prestávka od 12:00 do 12:30 hod.), okrem štvrtku.

- Je potrebné počkať na potvrdzujúci e-mail o tom, že vaše knihy sú pripravené.

- Ak budú vaše knihy pripravené aj po telefonической objednávke, zavoláme vám.

Výpožička bude možná v stredu a v piatok v čase 8:30 do 10:30 hod. a od 12:30 do 14:30 hod. Vypožičať si bude možné max. tri knižné tituly.

Vypožičané knihy z roku 2020 nenosiť, budú predĺžené automaticky!

Výpožičky kníh sa budú realizovať za dodržania všetkých epidemiologických opatrení v súvislosti s ochorením covid -19.

Ďakujeme za trpezlivosť.

DÁVAME DO POZORNOSTI

ZUBNO-LEKÁRSKA POHOTOVOSTNÁ SLUŽBA

Lieskovská cesta 2298/4, ZVOLEN, tel.: 045 / 533 13 00

Ordinačné hodiny

pondelok - piatok 15:00 – 18:00
sobota, nedeľa, sviatky 8:00 – 13:00

Obyvatelia mesta Nová Baňa a okolia spádovo pripadajú
v rámci pohotovostných služieb do Zvolena.

POHOTOVOSTNÉ LEKÁRENSKÉ SLUŽBY v okrese Žarnovica v mesiacoch APRÍL a MÁJ 2021

17. 4. 2021	Lekárň VITAE, Nám. slobody 9, Nová Baňa, tel. 045/685 62 81	7:30 – 10:30
	Lekárň ALTHEA, Bystrická 54, Žarnovica	8:00 – 11:15
	Lekárň AQUA, Dolná 247/4, Žarnovica, tel. 0948 130 042	8:00 – 12:00
	Lekárň VALERIANA, Nám. SNP 22, Žarnovica, tel. 045/681 21 20	7:30 – 10:30
	Lekárň BREZNICA, Tekovská Breznica 700, Tekovská Breznica, tel. 045/673 19 72	9:00 – 14:00
18. 4. 2021	Lekárň Dr.Max, Nám. slobody 3/4, Nová Baňa, tel. 0901 961 096	9:00 – 12:00
24. 4. 2021	Lekárň VITAE, Nám. slobody 9, Nová Baňa, tel. 045/685 62 81	7:30 – 10:30
	Lekárň ALTHEA, Bystrická 54, Žarnovica	8:00 – 11:15
	Lekárň AQUA, Dolná 247/4, Žarnovica, tel. 0948 130 042	8:00 – 12:00
	Lekárň VALERIANA, Nám. SNP 22, Žarnovica, tel. 045/681 21 20	7:30 – 10:30
	Lekárň BREZNICA, Tekovská Breznica 700, Tekovská Breznica, tel. 045/673 19 72	9:00 – 14:00
25. 4. 2021	Lekárň Horná, A. Kmeťa 6, Nová Baňa, tel. 045/685 52 31	9:00 – 12:00
1. 5. 2021	Lekárň Horná, A. Kmeťa 6, Nová Baňa, tel. 045/685 52 31	9:00 – 12:00
	Lekárň Horná, A. Kmeťa 6, Nová Baňa, tel. 045/685 52 31	9:00 – 12:00
8. 5. 2021	Lekárň VALERIANA, Nám. SNP 22, Žarnovica, tel. 045/681 21 20	9:00 – 12:00
9. 5. 2021	Lekárň VALERIANA, Nám. SNP 22, Žarnovica, tel. 045/681 21 20	9:00 – 12:00
15. 5. 2021	Lekárň VITAE, Nám. slobody 9, Nová Baňa, tel. 045/685 62 81	7:30 – 10:30
	Lekárň ALTHEA, Bystrická 54, Žarnovica	8:00 – 11:15
	Lekárň AQUA, Dolná 247/4, Žarnovica, tel. 0948 130 042	8:00 – 12:00
	Lekárň VALERIANA, Nám. SNP 22, Žarnovica, tel. 045/681 21 20	9:00 – 12:00
	Lekárň BREZNICA, Tekovská Breznica 700, Tekovská Breznica, tel. 045/673 19 72	9:00 – 14:00
16. 5. 2021	Lekárň Horná, A. Kmeťa 6, Nová Baňa, tel. 045/685 52 31	9:00 – 12:00
22. 5. 2021	Lekárň VITAE, Nám. slobody 9, Nová Baňa, tel. 045/685 62 81	7:30 – 10:30
	Lekárň ALTHEA, Bystrická 54, Žarnovica	8:00 – 11:15
	Lekárň AQUA, Dolná 247/4, Žarnovica, tel. 0948 130 042	8:00 – 12:00
	Lekárň VALERIANA, Nám. SNP 22, Žarnovica, tel. 045/681 21 20	7:30 – 10:30
	Lekárň BREZNICA, Tekovská Breznica 700, Tekovská Breznica, tel. 045/673 19 72	9:00 – 14:00
23. 5. 2021	Lekárň ALTHEA, Bystrická 54, Žarnovica	8:00 – 11:15

